

การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

ศศิธร ขวัญหลาย

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

กรกฎาคม 2561

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ ศศิธร ขวัญหลาย ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

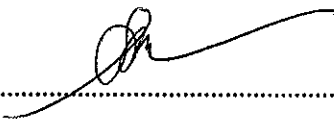
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภรดี อนันต์นาวี)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน

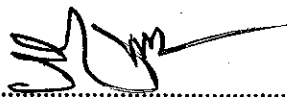
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภรดี อนันต์นาวี)

.....กรรมการ

(ดร.สถาพร พฤษผลิกุล)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

วันที่ 10 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2561

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์ของหน่วยงาน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ดร.ภารดี อนันต์น้ำวิ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และดร.สถาพร พงษ์พิบูล กรรมการการสอบปากเปล่า ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะให้คำปรึกษา และให้คำแนะนำเพื่อนำมาปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่มาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือรวมทั้งให้คำแนะนำต่าง ๆ ตลอดจนคุณครูในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ทำให้งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ และคุณแม่ที่ให้อำลังใจ และสนับสนุนมาโดยตลอด รวมถึงไปถึงเพื่อน ๆ พี่ ๆ ทุกคนที่คอยช่วยเหลือ ให้อำลังใจ และให้คำปรึกษาแก่ผู้วิจัยเสมอมา

คุณค่า และประโยชน์ของงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูคุณเวทิตาแต่บุพการี บวรอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีต และปัจจุบันที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษา และประสบความสำเร็จมาจนตราบเท่าทุกวันนี้

ศศิธร ขวัญหลาย

56990051: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: การบริหาร โรงเรียน/ หลักธรรมาภิบาล/ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ชลบุรี เขต 3

ศศิธร ขวัญหลาย: การบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 (THE
ADMINISTRTION BASED ON GOOD GOVERNANCE OF SRIRACHA SCHOOL
CLUSTER 3 UNDER THE CHONBURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA
OFFICE 3) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: การดี อนันต์นำวี, กศ.ด. 87 หน้า. ปี พ.ศ. 2561.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษาของกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี
เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงาน
สอนในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 จำนวน 113 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ
แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม
โรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 เป็น
แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.50-0.86 ค่า
ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (SD) ทดสอบค่าที (t -test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way
ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ผลการเปรียบเทียบการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 3 จำแนกตาม
วุฒิการศึกษาโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ผลการเปรียบเทียบการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มโรงเรียน
ศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์
การทำงานโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

56990051: MAJOR: EDUCATION ADMINISTRATION; M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: ADMINISTRATION/ GOOD GOVERNANCE/ CHONBURI PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 3

SASITORN KWUNLAI: THE ADMINISTRATION BASED ON GOOD GOVERNANCE OF SRIRACHA SCHOOL CLUSTER 3 UNDER THE CHONBURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3. ADVISOR: PARADEE ANANNAWE, Ed.D. 87 P. 2018.

The purpose of this research was to study the administration practice based on good governance of Sriracha School Cluster 3 under the Chonburi Primary Educational Service Area Office 3, classified by education and work experience. The sample of this research consisted of 113 teachers. The research instrument employed for data collection was a set of five scale rating questionnaires with the discrimination power of 0.50-0.86 and the reliability at .94. The statistics used for analyzing data were mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA

The results of the study were as follow;

1. The administration practice based on good governance of Sriracha School Cluster 3 under the Chonburi Primary Educational Service Area Office 3 in overall and each aspects were rated at a high level.
2. The administration practice based on good governance of the schools classified by education in overall and each aspects were statistically significant different .05 level.
3. The administration practice based on good governance of the schools classified by work experience in overall and each aspects were not significant different.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
คำถามการวิจัย	3
สมมติฐานในการวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
สภาพทั่วไปของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	
ประถมศึกษาชนบุรีเขต 3	7
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล.....	12
การบริหารและพฤติกรรมบริการ	27
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	34
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	40
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	40
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	41
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	43

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย (ต่อ)	
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	43
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	45
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
5 สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ	59
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	59
อภิปรายผล	61
ข้อเสนอแนะ	67
บรรณานุกรม	69
ภาคผนวก	75
ภาคผนวก ก.....	76
ภาคผนวก ข.....	80
ภาคผนวก ค.....	85
ประวัติย่อของผู้วิจัย	87

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน	40
2	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน	46
3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3	47
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านหลักนิติธรรม	48
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านหลักคุณธรรม	48
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านหลักความโปร่งใส	49
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านหลักการมีส่วนร่วม	50
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านหลักความรับผิดชอบ	51
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านหลักความคุ้มค่า.....	52

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
10	53
<p>ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการบริหารโดยใช้ หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน</p>	
11	54
<p>การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้ หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา</p>	
12	56
<p>ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการบริหารโดยใช้ หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน</p>	
13	57
<p>การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับ การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 หลักธรรมาภิบาลของ กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน</p>	
14	86
<p>คำอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการบริหารโดยใช้ หลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3</p>	

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารจัดการการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบันบริหารงานภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตามมาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ยึดหลักการจัดการระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้มีความเป็นเอกภาพในด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความคล่องตัว และมีอิสระในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่งเป็นการสร้างรากฐานและความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาที่จะสามารถจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพได้มาตรฐาน พัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้มีการปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาสถานศึกษาปัจจุบันมีความคล่องตัวมากขึ้นเนื่องจากได้ถูกกำหนดให้เป็นนิติบุคคล มีอิสระในการบริหาร งานวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ในรูปคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 20) ยังได้เสนอแนะให้ใช้การบริหารสถานศึกษาตามหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้สรุปไว้ว่าสถานศึกษาเป็นนิติบุคคลนอกจากจะต้องดำเนินการตามหลักการและแนวทางปฏิรูปการศึกษาแล้ว ยังต้องยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีด้วย มีความโปร่งใสในการบริหาร งบประมาณ มีคุณธรรมในการบริหารงานบุคคล มีความรับผิดชอบในงานวิชาการ การมีส่วนร่วมในการบริหารงานทั่วไปในการบริหารสถานศึกษาและมีการตรวจสอบถ่วงดุลในลักษณะการดำเนินงานรูปคณะกรรมการ โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับรู้มีส่วนร่วม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 3)

การบริหารและการจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องนำหลักการที่ว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” ซึ่งแนวความคิดธรรมาภิบาลในภาครัฐมักจะได้รับ

อิทธิพลจากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 อันประกอบไปด้วย 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า มาบูรณาการในการบริหารและการจัดการศึกษา โดยหลักการทั้ง 6 ประการดังกล่าวอยู่ในกระบวนการบริหารงานโรงเรียน 4 งาน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไป เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษา คือการมีผู้เรียนที่มีคุณภาพหรือเป็นคนดี คนเก่ง คนมีความสุข เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) แต่ทั้งนี้องค์ประกอบของธรรมาภิบาลที่เหมาะสมในการบริหารงานโรงเรียนนั้น อาจแตกต่างจากองค์การประเภทอื่น ๆ ทั้งการบริหารงานซึ่งมีส่วนที่แตกต่างจากองค์การอื่น เช่น งานวิชาการดังนั้น การนำธรรมาภิบาลมาใช้ในโรงเรียนจะต้องมุ่งไปสู่ผลลัพธ์ คือ การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ในขณะที่เดียวกันก็ต้องแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อเฉพาะบริบทของโรงเรียนเท่านั้น (วีระยุทธ พรพจน์ธนาศ, 2557)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีภารกิจหลักในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 89 โรงเรียน แบ่งออกเป็น 6 เครื่องข่ายการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยน่านโยบายและจุดเน้นสำคัญตามกลยุทธ์หลักของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นแนวทางดำเนินงาน ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ความรู้ ความสามารถของครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา เน้นการเตรียมความพร้อม และสร้างความเข้มแข็งของระบบบริหารจัดการแบบการมีส่วนร่วมทั้งองค์กร บูรณาการการบริหารงบประมาณเชิงยุทธศาสตร์ ยึดหลักธรรมาภิบาล ความโปร่งใส ถูกต้อง มีคุณธรรม รวมทั้งกระจายอำนาจการบริหารจัดการให้บุคลากรทุกระดับมีส่วนร่วมรับผิดชอบ ปรับปรุง พัฒนางานอย่างเป็นระบบ พร้อมปรับกระบวนการทัศน์ ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลง เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายอย่างมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยครูและบุคลากรมืออาชีพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ยังมีปัญหาในด้านการบริหารจัดการการศึกษา อาจเนื่องมาจากหลายสาเหตุ เช่น ปัญหาผู้บริหารไม่มีความยุติธรรม ขาดความโปร่งใสในการบริหารงาน ทำให้ครูขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อการบริหารจัดการการศึกษาทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำสถานศึกษาขาดคุณภาพ โรงเรียนที่มีแบบแผนความคิดความเชื่อต่าง ๆ ที่บุคลากรมีส่วนร่วมกัน หรือเป็นกรอบในการดำเนินการปฏิบัติงานภายในโรงเรียนให้มีคุณภาพ และประสิทธิผลของโรงเรียนถือเป็นเป้าหมายที่ทุกฝ่าย

ต้องการให้เกิดขึ้น และมีความพยายามดำเนินงานในทุกกระบวนการเพื่อไปถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3, 2560)

จากสภาพและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม โรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม โรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาของกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

คำถามในการวิจัย

1. การบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม โรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 อยู่ในระดับใด
2. การบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม โรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และ ประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกันหรือไม่

สมมติฐานของการวิจัย

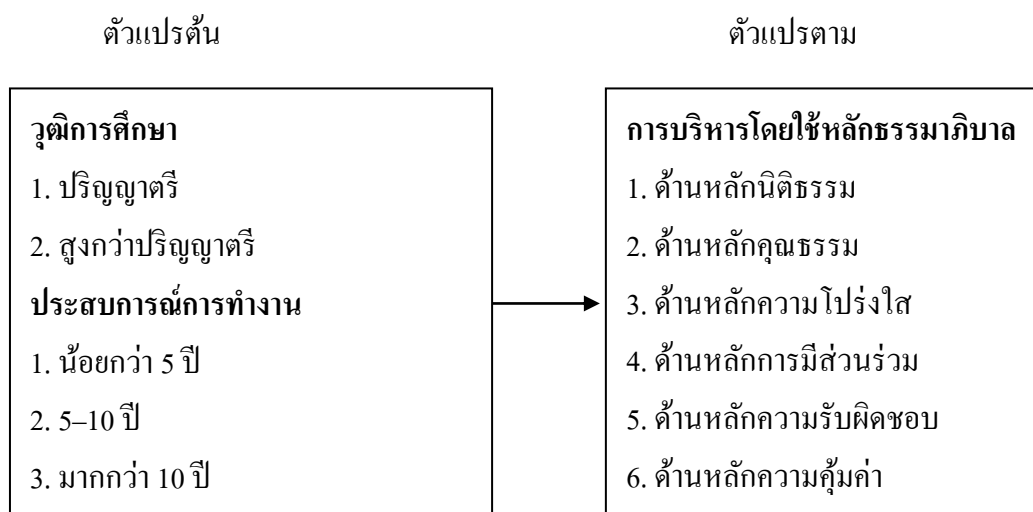
การบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม โรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม โรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 โดยยึด

หลักธรรมาภิบาล ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (กมลลา สุขเกษม, 2555, หน้า 28-35) ซึ่งประกอบด้วย 6 หลัก ได้แก่

- 1) ด้านหลักนิติธรรม 2) ด้านหลักคุณธรรม 3) ด้านหลักความโปร่งใส 4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม
- 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ 6) ด้านหลักความคุ้มค่า ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียน ศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ในการนำไปใช้พิจารณา ปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานใช้หลักธรรมาภิบาลของตนเองให้มีประสิทธิภาพและเกิด ประสิทธิภาพในการบริหารงาน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 การกำหนด กรอบของธรรมาภิบาล ได้ใช้แนวคิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบ บริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (กมลลา สุขเกษม, 2555, หน้า 28-35) ประกอบด้วย

- 1) ด้านหลักนิติธรรม 2) ด้านหลักคุณธรรม 3) ด้านหลักความโปร่งใส 4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม
- 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ 6) ด้านหลักความคุ้มค่า

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานสอนในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 163 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานสอนในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนขนาดโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำนวน 113 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ประกอบด้วย

3.1.1 วุฒิการศึกษา

3.1.1.1 ปริญญาตรี

3.1.1.2 สูงกว่าปริญญาตรี

3.1.2 ประสบการณ์การทำงาน

3.1.2.1 น้อยกว่า 5 ปี

3.1.2.2 5-10 ปี

3.1.2.3 มากกว่า 10 ปี

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ประกอบด้วย

3.2.1 ด้านหลักนิติธรรม

3.2.2 ด้านหลักคุณธรรม

3.2.3 ด้านหลักความโปร่งใส

3.2.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม

3.2.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ

3.2.6 ด้านหลักความคุ้มค่า

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล หมายถึง หลักการว่าด้วยการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีการทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมีระบบที่ยุติธรรมและโปร่งใส

ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยมีคุณลักษณะ 6 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านหลักนิติธรรม หมายถึง การตรากฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ถูกต้องและเป็นธรรม ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคมและสมาชิก โดยมีการยอมรับในการปฏิบัติร่วมกัน

1.2 ด้านหลักคุณธรรม หมายถึง การยึดถือในความถูกต้อง ดีงาม มีความชอบธรรมในการใช้อำนาจ โดยยึดหลักในการปฏิบัติตามหลักศีลธรรมของพระพุทธศาสนา

1.3 ด้านหลักความโปร่งใส หมายถึง การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา รวดเร็วถูกต้อง ไม่บิดเบือนข้อมูลหรือปิดบังในบางส่วน สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้

1.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในการรับรู้ การร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น และร่วมในการรับผิดชอบในการกระทำ

1.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ หมายถึง การรับผิดชอบต่อสิ่งที่ได้กระทำในกิจกรรมต่าง ๆ หรือผลที่เกิดจากการกระทำ ทั้งในความคิดความชอบและความบกพร่องในหน้าที่การงานที่รับผิดชอบเพื่อพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขได้อย่างทันท่วงที

1.6 ด้านหลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด คุ้มค่า คุ้มเงิน คุ้มเวลา และคุ้มแรงงาน

2. วุฒิการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของครู กลุ่ม โรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ

2.1 ระดับปริญญาตรี หมายถึง ครูในโรงเรียนกลุ่มศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

2.2 สูงกว่าปริญญาตรี หมายถึง ครูในโรงเรียนกลุ่มศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 ที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี

3. ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง ระยะเวลาปฏิบัติหน้าที่ของครู กลุ่ม โรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกเป็น 3 ประเภท คือ

3.1 มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของครูในโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ตั้งแต่ 1-4 ปี

3.2 มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของครูในโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 อยู่ระหว่าง 5-10 ปี

3.3 มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของครูในโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

4. กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 หมายถึง การรวมกลุ่มของโรงเรียนในอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำนวน 7 โรงเรียน

5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ บริหารจัดการศึกษาในเขตอำเภอศรีราชา อำเภอสัตหีบ และอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการวิจัย การบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผู้วิจัยได้ศึกษา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประเด็นสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. สภาพทั่วไปของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล
3. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สภาพทั่วไปของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสัตหีบ 15 โรงเรียน อำเภอบางละมุง 31 โรงเรียน อำเภอศรีราชา 35 โรงเรียน มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาโรงเรียนกروبแนวคิดในการวางแผนจัดการศึกษา โดยได้ยกร่างแผนกลยุทธ์และแนวดำเนินงานเชิงกลยุทธ์ที่มุ่งผลสำเร็จในช่วงระยะ ปี พ.ศ. 2559-2562 รวมระยะเวลา 4 ปี บนพื้นฐานการวิเคราะห์ กรอบยุทธศาสตร์ ทั้งของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังกล่าวข้างต้น สภาพปัญหาและความต้องการช่วยเหลือสนับสนุนของกลุ่มโรงเรียนตลอดจนโรงเรียนในสังกัด สามารถกำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้เป็นทิศทางการวางแผน ดังนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3, 2560)

1. ด้านขยายโอกาสทางการศึกษา
2. ด้านคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา
3. เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา
4. การบริหารจัดการและการมีส่วนร่วม
5. การพัฒนาบุคลากร
6. คุณลักษณะและความคาดหวังการบ่มเพาะคนในสังคม
7. การเตรียมสร้างองค์ความรู้พื้นฐานของประเทศในกลุ่มอาเซียน

วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาสู่มาตรฐานสากล บนพื้นฐานความเป็นไทย

พันธกิจ

1. ส่งเสริม สนับสนุนประชากรวัยเรียนทุกคนให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงมีคุณภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และค่านิยมหลักคนไทย 12 ประการ
2. ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษาครูและบุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษา
3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าประสงค์

1. นักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน มีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย อย่างมีคุณภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และค่านิยมหลักคนไทย 12 ประการ
2. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับ โอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และเสมอภาค
3. ผู้บริหารสถานศึกษาครูและบุคลากรทางการศึกษามีทักษะที่เหมาะสม มีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และมีความพร้อมคู่ประชาคมอาเซียน
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน

ประเด็นยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลยุทธ์ 1. เสริมสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ

กลยุทธ์ 2. ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์และค่านิยมหลัก

ของคนไทย 12 ประการ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึง ครอบคลุม

ผู้เรียนให้ได้รับ โอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

กลยุทธ์ 3. เพิ่มโอกาสการเข้าถึงการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพในรูปแบบที่หลากหลาย

กลยุทธ์ 4. เสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

กลยุทธ์ 5. ส่งเสริมการพัฒนาผู้บริหารครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มียุทธศาสตร์ความรู้
สมรรถนะ และทักษะในการสื่อสาร สามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ 6. เสริมสร้างให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นมืออาชีพมีความมั่นใจใน
จรรยาบรรณของวิชาชีพมีคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักธรรมภิบาล และต่อต้านการทุจริต

กลยุทธ์ 7. เสริมสร้างแรงจูงใจให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีขวัญกำลังใจใน
การทำงาน

กลยุทธ์ 8. ส่งเสริมให้องค์กรคณะบุคคลและผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องวางแผนสรรหาครู
และบุคลากรทางการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของโรงเรียนและสังคม
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาระบบการบริหารจัดการ

กลยุทธ์ 9. สนับสนุนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาบริหารจัดการ
โดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์

กลยุทธ์ 10. ส่งเสริมให้องค์กรคณะบุคคลมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและรับผิดชอบ
ต่อผลการดำเนินงาน

กลยุทธ์ 11. พัฒนาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาให้มีคุณภาพตาม
มาตรฐาน

กลยุทธ์ 12. พัฒนาการบริหารจัดการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา
โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน

กลยุทธ์ 13. ส่งเสริมและพัฒนาให้สถานศึกษามีระบบการประกันคุณภาพภายในที่
เข้มแข็ง และผ่านการรับรองคุณภาพการศึกษาจาก สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพ
การศึกษา (องค์การมหาชน)

จุดเน้น

ส่วนที่ 1 จุดเน้นด้านผู้เรียน

1. นักเรียนมีสมรรถนะสำคัญสู่มาตรฐานสากล
2. นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม รักความเป็นไทย ห่างไกลยาเสพติด มีคุณลักษณะ

และทักษะทางสังคมที่เหมาะสม

3. นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาเต็มศักยภาพ
เป็นรายบุคคลด้วยรูปแบบที่หลากหลาย

ส่วนที่ 2 จุดเน้นด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา

1. ครูได้รับการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะในการสื่อสาร มีสมรรถนะใน

การสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการพัฒนาให้สามารถบริหารงานได้ทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล

3. ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นมืออาชีพ มีผลงานเชิงประจักษ์ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติอย่างเหมาะสม

4. องค์กรและคณะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดเตรียมและการจัดสรรครู ตระหนักและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษาบรรจุใหม่/ ย้ายไปบรรจุมีความสามารถสอดคล้องกับความต้องการของ โรงเรียน ชุมชน และสังคม

ส่วนที่ 3 จุดเน้นด้านการบริหารจัดการ

1. สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ เน้นการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และมีความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน

2. สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน

ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดจุดเน้นส่วนที่ 1 ด้านผู้เรียน

1. นักเรียนมีสมรรถนะสำคัญคู่มาตรฐานสากล

2. นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม รักความเป็นไทยห่างไกลยาเสพติด มีคุณลักษณะและทักษะทางสังคม ที่เหมาะสม

3. นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาเต็มศักยภาพ เป็นรายบุคคลด้วยรูปแบบที่หลากหลาย

ตัวชี้วัดจุดเน้นส่วนที่ 2 งานครูและบุคลากรทางการศึกษา

1. ครูได้รับการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะในการสื่อสาร มีสมรรถนะในการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการพัฒนาให้สามารถบริหารงานได้ทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล

3. ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นมืออาชีพ มีผลงานเชิงประจักษ์ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติอย่างเหมาะสม

4. องค์กรและคณะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดเตรียมและการจัดสรรครูตระหนักและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษาบรรจุใหม่/ ย้ายไปบรรจุมีความสามารถสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน ชุมชนและสังคม

ตัวชี้วัดจุดเน้นส่วนที่ 3 ด้านการบริหารจัดการ

1. สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์
เน้นการกระจายอำนาจมีส่วนร่วมและการรับผิดชอบต่อการดำเนินงาน
2. สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตาม
มาตรฐาน

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

วิวัฒนาการของธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาลเป็นแนวคิดการปกครองที่มีมาแต่โบราณกาล นับแต่สมัย เพลโต (Plato) และอริสโตเติล (Aristotle) นักปราชญ์หลายท่านได้พยายามที่จะค้นหารูปแบบการปกครองที่ดี แต่ก็ยังไม่ได้รับความหมายและขอบเขตที่ชัดเจน อาจกล่าวได้ว่าวิวัฒนาการของรูปแบบอภิบาลที่ดี แต่ก็ยังไม่ได้รับความหมายและขอบเขตที่ชัดเจน อาจกล่าวได้ว่าวิวัฒนาการของรูปแบบอภิบาลที่ดี เกิดขึ้นช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อมีการค้นหารูปแบบการปกครองที่สามารถนำประเทศไปสู่ การปกครองแบบประชาธิปไตยตะวันตกของประเทศที่เพิ่งได้รับการปลดปล่อยจากอาณานิคม และสามารถช่วยฟื้นฟูประเทศจากความเสียหายภายหลังจากสงคราม ซึ่งต่อมาในช่วงต้น พ.ศ. 2523 นักวิชาการส่วนใหญ่ต่างเห็นพ้องกันว่าแนวทางการบริหารภาครัฐที่เป็นอยู่ไม่สอดคล้องกับ เศรษฐกิจและสังคมของโลกที่ปรับเปลี่ยนตลอดเวลา และมีความจำเป็นต้องมีการปฏิรูป และปรับปรุงรูปแบบการปกครองใหม่ ในช่วงเวลาดังกล่าวมีองค์การระหว่างประเทศที่สำคัญ ๆ เช่น ธนาคารโลก (World Bank) และกองทุนนานาชาติ ได้เข้ามามีบทบาทในการสนับสนุน และพัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับการปกครองที่ดี หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า “Good Governance” หรือ “ธรรมาภิบาล” (บุญบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี, 2546, หน้า 5)

เมื่อย้อนยุคไปในอดีต แม้ธรรมาภิบาลจะเป็นเรื่องที่มีการพูดถึงอย่างมากในช่วงปี ค.ศ. 1980-1990 แต่ธรรมาภิบาลก็มีความเก่าแก่เทียบเท่ากับเรื่องประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติก็ว่าได้ ปัจจุบันธรรมาภิบาลถูกนำมาใช้เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในนโยบายขององค์การระหว่างประเทศ หลายๆ องค์การ นอกจากนั้นยังมีนักวิชาการและนักปฏิบัติ ส่วนหนึ่งนำแนวคิดธรรมาภิบาลไป ขยายผลใช้กับการปรับ โครงสร้าง และกระบวนการทั้งในองค์การของรัฐและธุรกิจ ในขณะที่ นักวิชาการบางส่วนได้นำเอาธรรมาภิบาลไปใช้ในความหมายที่ใกล้เคียงกับความหมายของคำว่า Governance หรือการปกครองที่หมายถึง รัฐบาล (Weiss, 2000)

ธรรมาภิบาล เป็นแนวคิดที่ใช้ในสาขารัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ โดยเป็นคำที่ อยู่ร่วมกับกลุ่มคำประชาธิปไตย ประชาสังคม การมีส่วนร่วมของประชาชน สิทธิมนุษยชน

และการพัฒนาที่ยั่งยืน ในช่วงศตวรรษที่ผ่านมา กลุ่มคำดังกล่าวนี้มีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปองค์การของรัฐ นักรัฐประศาสนศาสตร์ส่วนหนึ่งมองว่า ธรรมนูญเป็นมิติใหม่ที่เน้นบทบาทของผู้บริหารในการที่จะปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ มีการตรวจสอบ สามารถประเมินผลงานได้อย่างชัดเจน และมีการแข่งขันเพื่อการจัดการการบริการที่ดีขึ้น (Agere, 2000)

คำนิยามของธรรมนูญ

เนื่องจากมีผู้ที่ให้คำนิยามและความหมายของคำว่าธรรมนูญไว้มาก รวมทั้งองค์การต่าง ๆ ได้นำไปใช้ ดังนั้นจึงรวบรวมคำนิยามที่องค์การหลักและบุคคลสำคัญที่มีบทบาทในการส่งเสริมธรรมนูญได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ธรรมนูญ หมายถึง การมีส่วนร่วม คือ ความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และการมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน เพื่อให้หลักประกันว่า การดำเนินนโยบายทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจวางอยู่บนฉันทานุมัติอย่างกว้างขวางของสังคม และให้ความมั่นใจว่าเสียงคนยากจนและคนด้อยโอกาสจะเป็นที่รับฟังในกระบวนการกำหนดและดำเนินนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากร (ไชยวัฒน์ คำชู, 2545)

ธนาคารโลก หรือ World Bank ได้นำไปใช้ครั้งแรกเมื่อประมาณปี ค.ศ. 1989 ซึ่งใช้ในรายงานเรื่อง “Sub-Sahara: From Crisis to Sustainable Growth” โดยได้ให้ความหมายไว้ว่า Good Governance เป็นลักษณะและวิถีทางของการที่มีการใช้อำนาจทางการเมืองเพื่อจัดการงานของบ้านเมือง โดยเฉพาะการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเพื่อพัฒนา โดยนัยของความหมายของธนาคารโลก เป็นการชี้ให้เห็นความสำคัญของการมีธรรมนูญเพื่อช่วยในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้รัฐบาลสามารถให้บริการที่มีประสิทธิภาพ มีระบบที่ยุติธรรม มีกระบวนการกฎหมายที่อิสระ ที่ทำให้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามสัญญา อีกทั้งระบบราชการฝ่ายนิติบัญญัติ และสื่อที่มีความโปร่งใสรับผิดชอบ และตรวจสอบได้ (นฤมล ทับจุมพล, 2541)

องค์การสหประชาชาติ หรือ United Nation (UN) ให้ความสำคัญกับธรรมนูญเพราะเป็นหลักการพื้นฐานในการสร้างความเป็นอยู่ของคนในสังคมทุกประเทศให้มีการพัฒนาที่เท่าเทียมกัน และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การดำเนินการนี้ต้องเกิดจากความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อกระจายอำนาจให้เกิดความโปร่งใส ธรรมนูญคือการมีส่วนร่วมของประชาชน และสังคมอย่างเท่าเทียมกัน และมีคำตอบพร้อมเหตุผลที่สามารถชี้แจงกันได้ (รัชยา ภัคคีจิตต์, 2555)

United Nations and Development Programme (UNDP) ให้นิยามของคำว่า ธรรมนูญ หมายถึง การดำเนินงานของภาคการเมือง การบริหาร และภาคเศรษฐกิจที่จะจัดการกิจการของประเทศในทุกระดับ ประกอบด้วยกลไก กระบวนการ และสถาบันต่างๆ ที่ประชาชนและกลุ่มสามารถแสดงออกซึ่งผลประโยชน์ปกป้องสิทธิของตนเองตามกฎหมาย และแสดงความเห็น

แตกต่างกันบนหลักการของการมีส่วนร่วม ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ การส่งเสริมหลักนิติธรรม เพื่อให้มั่นใจว่าการจัดลำดับความสำคัญทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ขึ้นอยู่บนความเห็นพ้องต้องกันทางสังคม และเสียงของคนยากจนและผู้ด้อยโอกาสได้รับการพิจารณาในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการพัฒนา (สุจิต นิมิตกุล, 2543)

ธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย หรือ The Asia Development Bank (ADB) กล่าวว่า ธรรมชาติของ การมุ่งมั่นความสนใจไปที่องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้แน่ใจว่า นโยบายที่กำหนดไว้ได้ผล หมายถึงการมีบรรทัดฐานเพื่อให้มีความแน่ใจว่ารัฐบาลสามารถสร้างผลงานตามสัญญาไว้กับประชาชนได้ (อมรา พงศาพิชญ์ และนิทยา ภัทรธีรดาพันธุ์, 2541)

องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น (JICA) กล่าวถึง ธรรมชาติของ “Participatory Development and Good Governance Report of the Aid Study Committee (1995) ว่าเป็นรากฐานของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมและสร้างบรรยากาศให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน พึ่งตนเองได้ และมีความยุติธรรมทางสังคม (อมรา พงศาพิชญ์, 2543)

มหาธีร์ โมฮัมหมัด นายกรัฐมนตรีของมาเลเซีย ให้คำนิยาม “ธรรมชาติ หมายถึง การใช้อำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ และรัฐประศาสน์ เพื่อบริหารกิจกรรมต่าง ๆ ของชาติ บ้านเมืองและหมายรวมถึง กระบวนการ ความสัมพันธ์ และสถาบันต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกันอยู่ อย่างซับซ้อนซึ่งประชาชนพลเมืองใช้เป็นเครื่องมือ หรือเป็นช่องทางในการบริหารกิจกรรมต่าง ๆ อันเกี่ยวข้องกับชีวิตของประเทศ (ไชยวัฒน์ คำชู และคณะ, 2545)

ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และรัชนี ภู่อระกุล (2549) ได้เขียนหนังสือเรื่อง ธรรมชาติกับสังคมไทย มีใจความตอนหนึ่งว่า ธรรมชาติ (Good Governance) หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการพัฒนาของประเทศ โดยมีการเชื่อมโยงองค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนของสังคม คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจสังคม

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2542) ได้ให้ความหมายของธรรมชาติว่าเป็นระบบโครงสร้าง กระบวนการและความสัมพันธ์ของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาสังคม ในการบริหารจัดการเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของรัฐ ซึ่งเป็นการบริหารจัดการที่ดี

เกษม วัฒนชัย (2546) กล่าวว่า “ธรรมชาติ” เป็นคำที่แปลมาจากภาษาอังกฤษว่า Good Governance คำว่า “Good” แปลว่า “ดี” Governance แปลว่า “การกำกับที่ดี การดูแลอย่างดี” ธรรมชาติ หรือ Good governance จึงเป็นหลักคิดสำหรับการบริหารจัดการที่ดี เพื่อประกันว่าในองค์การจะไม่มีกรณีร้ายแรงบังหลวง ไม่ด้อยประสิทธิภาพ ธรรมชาติของสถานศึกษาจะช่วย

ประกันเรื่องนี้ได้ เพราะที่ผ่านมาการศึกษาของเรามีการโงกโงนกันในทุกระดับ และบริหารงานไม่มีประสิทธิภาพ

จากคำนิยามข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ธรรมนูญบาล หมายถึง การใช้อำนาจในการดำเนินงาน หรือบริหารงานองค์การ โดยการดำเนินการจะต้องได้มีการกระจายอำนาจเพื่อการบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของหลักธรรมนูญบาล

วิรัตน์ รัตนมณี (2550, หน้า 2-48, 141-142) กล่าวถึง ความจำเป็นของการที่จะต้องมีหลักธรรมนูญบาล เป็นหลักเกณฑ์การปกครองบ้านเมือง ตามวิถีทางประชาธิปไตย เป็นการปกครองบ้านเมืองที่มีความเป็นธรรม มีกฎเกณฑ์ที่ดีในการบำรุงรักษาบ้านเมือง และสังคมให้มีการพัฒนาครอบคลุมทุกภาคส่วนของสังคม รวมทั้งมีการจัดระบบขององค์กรและกลไกต่าง ๆ มีส่วนราชการ องค์กรของรัฐ รัฐบาล การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น ตลอดจนองค์กรอิสระ องค์กรเอกชน กลุ่มชมรม และสมาคมต่างๆ ทั้งที่เป็นนิติบุคคล ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ดังนั้น ธรรมนูญบาลจึงเป็นแนวทางในการจัดระเบียบ เพื่อให้สังคมของประเทศทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชน และภาคประชาชนของทั้งประเทศ สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข และตั้งอยู่ในความถูกต้องเป็นธรรม หลักธรรมนูญบาลเป็นหลักการบริหารจัดการที่ดี เพราะมีการปรับวิถีคิด วิธีการบริหารราชการของประเทศไทยใหม่ทั้งระบบ โดยกำหนดเจตนารมณ์ของแผ่นดินขึ้นมาเพื่อทุกคนทุกฝ่ายในประเทศร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันจัดการ ร่วมกันรับผิดชอบ แก้ปัญหา พัฒนา นำพาแผ่นดินนี้ไปสู่ความมั่นคง ความสงบ สันติสุข มีการพัฒนาที่ยั่งยืนและก้าวไกล

จากความเป็นมาที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่าธรรมนูญบาลมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการต่าง ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อองค์กร และสังคม และพอจะสรุปความสำคัญของธรรมนูญบาล ได้ดังนี้

1. เป็นหลักการพื้นฐานในการสร้างความเป็นธรรมในสังคม เอื้อประโยชน์กับทุกคนทุกระดับ ทั้งคนรวย คนจน ในเรื่องการมีรายได้ มีงานทำ การพัฒนาที่เท่าเทียมและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
2. การสร้างธรรมนูญบาลให้เกิดขึ้นในทุกระดับจะทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีคนเป็นศูนย์กลางที่แท้จริง ทำให้สังคมไทยเป็นสังคมเสถียรภาพ
3. ธรรมนูญบาล ช่วยลด บรรเทา หรือแก้ปัญหา ถึงแม้ปัญหาที่เกิดขึ้นจะมีความรุนแรง ก็ยังช่วยลดหรือบรรเทาความรุนแรงลงไป และปัญหาที่ไม่รุนแรงก็อาจจะไม่เกิดขึ้นอีก
4. ธรรมนูญบาลจะช่วยให้สังคมมีความเข้มแข็งในทุกด้าน ทั้งทางคุณค่าและจิตสำนึก

ทางสังคม การเมือง วัฒนธรรม จริยธรรม และทางเศรษฐกิจ มีสมรรถนะ มีความโปร่งใส สามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและเอื้ออาทรต่อกัน มีความเจริญรุ่งเรืองต่อไปด้วยฐานอันมั่นคง

5. รัฐบาลจะช่วยลดปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวง และส่งเสริมให้คนมีความซื่อสัตย์สุจริต

6. รัฐบาลเป็นแนวคิดที่เกื้อหนุนสังคมประชาธิปไตย จะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและมีการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล โดยประชาชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

7. รัฐบาลจะช่วยให้ระบบบริหารของรัฐบาลมีความยุติธรรมเป็นที่น่าเชื่อถือทั้งในและต่างประเทศ

8. ปัจจุบันแนวคิดรัฐบาลเป็นที่ยอมรับ และแพร่หลายมากขึ้น ประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนาหรือแม้แต่ประเทศที่พัฒนาแล้วก็ตาม ต่างมีความต้องการรัฐบาลเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้หลักธรรมาภิบาลกลายเป็นมาตรฐานสากลที่บังคับถึงระดับการพัฒนาของประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง หากสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นได้ย่อมหมายถึงการได้รับการยอมรับและเชื่อถือจากสังคมระหว่างประเทศมากยิ่งขึ้น

9. รัฐบาล มีหลักการคล้ายกับหลักการบริหารหลายรูปแบบที่ถูกนำมาใช้ในหน่วยงานหรือองค์กรทั่วไป ซึ่งรวมทั้งหน่วยงานทางการศึกษาด้วย เช่น ระบบมาตรฐานสากลภาครัฐแห่งประเทศไทย (Thailand International Public Sector Standard Management System and Outcomes: Thailand International P.S.O.) ระบบการควบคุมคุณภาพ (Q.C.) ระบบมาตรฐานสากล ISO การบริหารคุณภาพทั้งระบบ (TQM) หรือแม้แต่การบริหารที่ยึดโรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ซึ่งล้วนให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอันเป็นหลักการที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งของธรรมาภิบาล

10. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 9 กำหนดให้จัดโครงสร้างระบบและกระบวนการจัดการศึกษา โดยยึดหลักการกระจายอำนาจและหลักการมีส่วนร่วมซึ่งเป็นเรื่องที่ทำทั่วโลกให้ความสำคัญและมีความสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล

11. รัฐบาลเป็นหลักการที่ทั้งองค์การสหประชาชาติ ธนาคารโลก และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ รวมทั้งธนาคารพัฒนาเอเชีย มีข้อสรุปร่วมกันว่าหลักธรรมาภิบาลเป็นกุญแจสำคัญประการหนึ่งที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการฟื้นฟูและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนา และกลุ่มประเทศยากจน

12. หลักธรรมาภิบาลเป็นหลักการสำคัญที่องค์การระหว่างประเทศใช้เป็นเงื่อนไขในการพิจารณาให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศยากจนหรือประเทศที่กำลังพัฒนา โดยกำหนดให้ประเทศที่ขอรับความช่วยเหลือด้านการสร้างธรรมาภิบาลขึ้นในระบบบริหารจัดการของรัฐบาล

13. หลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชน และภาคประชาชน สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลัง ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นส่วนเสริมสร้างความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ

14. หลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางสำคัญในการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ที่เป็นธรรม ต่อคนในสังคม ให้ความมั่นใจแก่กลุ่มผู้ด้อยโอกาสและยากจน มีการจัดระบบเศรษฐกิจที่มี ประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และรักษาความสมดุลของระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของ ประเทศอย่างมีเสถียรภาพ จะส่งผลให้ประชาชนมีความมั่งคั่ง มั่นคง มีคุณภาพชีวิตที่ดี และประชาชนมีความสุข ธรรมาภิบาลจึงเป็นกุญแจดอกสำคัญในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ และสังคม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กล่าวโดยสรุปถึงความสำคัญหรือประโยชน์ของหลักธรรมาภิบาลได้กว่า ธรรมาภิบาล เป็นทั้งหลักการขั้นพื้นฐานและยุทธศาสตร์ที่สังคมโลกต้องการให้เกิดขึ้นและนำมาใช้เพื่อลด บรรเทา และแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะปัญหาหรือราษฎรบังหลวง ช่วยสร้างคุณค่าและจิตสำนึกทาง ปัญญา วัฒนธรรม และจริยธรรม ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ทำให้มีความเป็นธรรมใน สังคม มีการพัฒนาที่ยั่งยืน หลักธรรมาภิบาลเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นในสังคมซึ่งเป็นมาตรฐานสากล ที่ทุกองค์กรควรมี

องค์ประกอบของธรรมาภิบาล

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ระบุว่า ธรรมาภิบาล มีองค์ประกอบ 6 ด้าน คือ (กมลลา สุขเกษม, 2555, หน้า 28-35)

1. ด้านหลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็น ธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม ไม่เลือกปฏิบัติ และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย และ กฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจ หรือตาม อำนาจของตัวบุคคล

2. ด้านหลักความโปร่งใสได้แก่การสร้างควมไว้วางใจซึ่งกันโดยมีการให้และการรับ ข้อมูลที่สะดวกเป็นจริงทันการณ์ตรงไปตรงมามีที่มาที่ไปที่ชัดเจนและเท่าเทียมมีกระบวนการ ตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน

3. ด้านหลักการมีส่วนร่วมได้แก่การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และร่วมคิด ร่วมเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศในด้านต่าง ๆ เช่นการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะการประชาพิจารณ์การแสดงประชามตินอกจากนี้ยังรวมไปถึงการร่วม ตรวจสอบและร่วมรับผิดชอบต่อผลของการกระทำนั้น

4. ด้านหลักความรับผิดชอบตรวจสอบได้ได้แก่ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้เป็น

การสร้างกลไกให้มีผู้รับผิดชอบตระหนักในหน้าที่ความสำคัญในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพ ในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

5. ด้านหลักความคุ้มค่าได้แก่การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิด ประโยชน์คุ้มค่าเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม

6. ด้านหลักคุณธรรมได้แก่การยึดมั่นในความถูกต้องดีงามสำนึกในหน้าที่ของตนเอง มีความซื่อสัตย์สุจริตจริงใจขยันอดทนมีระเบียบวินัยและเคารพในสิทธิของผู้อื่น United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific: UNESCAP (2523 อ้างถึงใน ชนะศักดิ์ ยูวบูรณ์, 2543) ได้นิยามคำว่าหลักธรรมภิบาล มีองค์ประกอบ 8 ประการ ดังนี้

6.1 การมีส่วนร่วม (Participation) การมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้กับประชาชน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจดำเนินนโยบายมีส่วนร่วมในการควบคุม การปฏิบัติงานของสถาบันการมีส่วนร่วมจะก่อให้เกิดกระบวนการตรวจสอบและเรียกร้องในกรณี ที่เกิดความสงสัยในกระบวนการดำเนินงานของรัฐบาลได้เป็นอย่างดี

6.2 นิติธรรม (Rule of law) ธรรมภิบาลมีพื้นฐานการดำเนินการอยู่บนกรอบของ กฎหมายโดยไม่เลือกปฏิบัติมีการให้ความเสมอภาคเท่าเทียมและเป็นธรรมกับทุกฝ่ายมีกฎหมาย ที่เข้มแข็งมีการระบุงการลงโทษที่ชัดเจนและมีผลบังคับใช้ได้จะเป็นสิ่งที่จะช่วยพัฒนาระบบ การปกครองเพื่อป้องกันการละเมิดหรือฝ่าฝืนการมีระบบกฎหมายที่ดีจะส่งเสริมการปกครอง ตามหลักนิติธรรม

6.3 ความโปร่งใส (Transparency) ความโปร่งใสมุ่งถึงการตัดสินใจ และการดำเนินการต่าง ๆ อยู่บนกฎระเบียบชัดเจนการดำเนินงานของรัฐบาลในด้านนโยบายต่าง ๆ นั้นสาธารณะชนสามารถรับทราบและมีความมั่นใจได้ว่าการดำเนินงานของรัฐบาลนั้นมาจาก ความตั้งใจในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายของนโยบาย

6.4 การตอบสนอง (Responsiveness) ธรรมภิบาลหมายถึงการให้การตอบสนองที่ ทันต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในเวลาที่ทำพันธการ

6.5 การมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus oriented) ธรรมภิบาลจะเน้นให้บุคลากรทุก คนในองค์กรรู้สึกมีส่วนร่วมหรือรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรบุคคลสามารถมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องใน กิจกรรมหลักที่จะช่วยสร้างความเติบโตให้กับหน่วยงาน

6.6 ความเสมอภาคความเที่ยงธรรมและไม่ละเลยบุคคลกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดออกไป จากสังคม (Equity and inclusiveness) สังคมที่ประกอบด้วยบุคคลที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันไป ธรรมภิบาลจะทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการประสานความต้องการที่แตกต่างกันให้อยู่บนพื้นฐาน

ของประโยชน์ส่วนรวมและขององค์การเป็นหลัก

6.7 ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Effectiveness and efficiency) ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในหลักธรรมาภิบาลนั้นต้องการให้มีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่า

6.8 ภาระรับผิดชอบ (Accountability) หลักธรรมาภิบาลจะเน้นให้บุคลากรทุกคนในองค์การรู้สึกมีส่วนร่วมหรือรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งกับองค์การบุคคลสามารถมีส่วนเกี่ยวข้องในกิจกรรมหลักที่จะช่วยสร้างความเติบโตให้กับหน่วยงาน

ต่อมาในปี ค.ศ. 1997 United Nations Development Programme: UNDP ได้ทบทวนและให้นิยามใหม่ว่า เป็นเรื่องของการใช้อำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ และการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อจัดการกิจการของประเทศชาติบ้านเมือง รวมทั้งยังได้กำหนดคุณลักษณะของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หรือธรรมาภิบาล ซึ่งได้นำเรื่องแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนามนุษย์เข้ามารวมไว้ด้วย

ธีรยุทธ บุญมี (2541) อธิบายว่า ธรรมาภิบาลเป็นกระบวนการความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างภาครัฐ สังคม เอกชน และประชาชน ทำให้การบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีความร่วมมือของฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งขบวนการอันนี้จะก่อให้เกิดความเป็นธรรม ความโปร่งใส ความยุติธรรม โคนเน้นการมีส่วนร่วมของคนดี ในการที่จะสร้างธรรมาภิบาลของสังคมไทย ธีรยุทธ บุญมี ได้เสนอให้มีการปฏิรูประบบ ส่วน คือ ปฏิรูปภาคราชการ ภาคธุรกิจ ต้องการให้มีการตรวจสอบโดยสื่อมวลชนและนักวิชาการ (ธีรยุทธ บุญมี, 2541 อ้างถึงใน บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ธี, 2544)

วรภัทร โตรณะเกษม (2542) อธิบายว่า Good governance หมายถึง การกำกับดูแลแบบที่ดี หรือหมายถึง การใช้สิทธิ์ของความเป็นเจ้าของที่จะปกป้องดูแลผลประโยชน์ของตนเอง โดยผ่านกลไกที่เกี่ยวข้องในการบริหาร โดยหัวใจสำคัญของ Good governance คือ ความโปร่งใส (Transparency) ความยุติธรรม (Fairness) และความรับผิดชอบในผลของการตัดสินใจ (Accountability)

บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ธี (2544) ได้ให้นิยามว่า ธรรมาภิบาลเป็นกลไก เครื่องมือและแนวทางการดำเนินงานที่เชื่อมโยงกันของภาคเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยเน้นความจำเป็นของการสร้างความร่วมมือจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง เพื่อให้ประเทศมีพื้นฐานระบบประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง มีความชอบธรรมของกฎหมาย เปิดให้มีการต่อสู้แข่งขันระหว่างฝ่ายต่าง ๆ อย่างเต็มที่ในการกำหนดทางเลือกของสังคม นอกจากนี้ ความโปร่งใสยังทำให้การติดตามตรวจสอบของสาธารณชนมีความถูกต้องมากขึ้น และได้มาซึ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพเงื่อนไขทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม

จากองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลข้างต้น ผู้วิจัยสามารถได้สรุปว่า ธรรมาภิบาล เป็นเครื่องมือในการดำเนินการของทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อให้การดำเนินการนั้นเป็นไปอย่างโปร่งใส มีความถูกต้อง และสามารถตรวจสอบได้ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำหลักธรรมาภิบาล ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 มาใช้ในการศึกษาวิจัย ดังนี้ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542)

1. ด้านหลักนิติธรรม ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 หมายถึง การตรากฎหมายที่ถูกต้องเป็นธรรม การบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย การกำหนดกฎหมาย การกำหนดคกฏกติกา และการปฏิบัติตามกฎ กติกาที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ ความยุติธรรมของสมาชิก กระบวนการเสนอร่างกฎหมาย กฎข้อบังคับต่าง ๆ เป็นไปด้วยความชอบธรรม เนื้อหาของกฎหมายมีความทันสมัย เป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้นต้องไม่ขัดกับรัฐธรรมนูญบังคับใช้กับทุกคนอย่างเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติและไม่ขัดแย้งกับ เจตนารมณ์ของกฎหมายการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ที่ใช้ในการบริหารงานร่วมกันภายในภาครัฐ เช่น กฎหมาย กฎระเบียบที่ใช้ในการบริหารงานร่วมกัน ภายในภาครัฐ เช่น กฎหมาย กฎ ระเบียบ ที่ใช้ในการบริหารงานงบประมาณ พัสดุ และบริหารงานบุคคล เอื้อต่อการบริหารที่คล่องตัวและรับผิดชอบต่อผลงานและประชาชน แต่ละองค์กรกติกาที่ใช้ในการบริหารงานภายใน เช่น การมาทำงานหรือเข้าประชุมให้ตรงเวลา การให้บริการประชาชนอย่างเสมอภาคกันรวมถึง ข้อตกลงในการสับเปลี่ยนหน้าที่ภายในองค์การ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2542, หน้า 9)

มีหน่วยงาน องค์การและบุคคลต่าง ๆ กล่าวถึงหลักนิติธรรมไว้เป็นจำนวนมาก เช่น อานันท์ ปันยารชุน (2542, หน้า 7) กล่าวถึงหลักนิติธรรมว่าการบังคับใช้กฎหมายต้องเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย ทั้งเจตนารมณ์ สาระเพื่อประโยชน์ต่อคนหมู่มาก ไม่ใช่เพื่อคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ชวน หลีกภัย (2543 อ้างถึงใน บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี, 2544, หน้า 42) ได้ให้ความหมายหลักนิติธรรมไว้ในหลักธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษาว่า หลักนิติธรรม คือ การทำให้กฎหมายกฎ และกติกาต่าง ๆ เป็นที่ยอมรับของประชาชน ให้มีการถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเสมอภาค และเป็นธรรม

ทิพาวดี เมฆสวรรค์ (2543, หน้า 10) เห็นว่าหลักนิติธรรมคือการใช้กฎเกณฑ์ หรืออำนาจอย่างชอบธรรม เป็นกฎเกณฑ์เป็นกติกาที่มีเหตุผล

กระทรวงมหาดไทยเสนอว่าการดำเนินงานตามหลักนิติธรรม (Operating by rule of law) คือการพัฒนา ปรับปรุงแก้ไข และเพิ่มเติมกฎหมายให้มีความทันสมัย และเป็นธรรม (สุจิต นิมิตรกุล, 2543, หน้า 13-24)

สำนักงานข้าราชการพลเรือน กล่าวว่า หลักนิติธรรมประกอบด้วยกฎหมายและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ มีความเป็นธรรม สามารถปกป้องคนดี และลงโทษคนไม่ดีได้ มีการปฏิรูประเบียบกฎหมายอย่างสม่ำเสมอ เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างรวดเร็วมีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้และได้รับการยอมรับจากประชาชน (บุญขง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี, 2544, หน้า 18)

สรุปได้ว่า หลักนิติธรรม หมายถึง หลักในการใช้กฎเกณฑ์ กติกาต่าง ๆ รวมถึงกฎหมายระเบียบวินัย หรือข้อบังคับต่าง ๆ โดยใช้กฎเกณฑ์หรืออำนาจอย่างชอบธรรม และต้องมีความยุติธรรม ความเสมอภาค ความเป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของประชาชน

2. หลักหลักคุณธรรม ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 กล่าวถึงการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมว่า เป็นการยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม ส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไป ๆ พร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ ประชาชนแต่ละคนทำหน้าที่อย่างถูกต้อง เลือกรับงานที่สุจริตและเป็นประโยชน์ต่อสังคม ต่อส่วนรวม ปฏิบัติตามกฎหมายและเป็นพลเมืองดีคือ ถือปฏิบัติตามจรรยาบรรณได้แก่ สัจจะ (การรักษาความสัตย์) ทมะ (การรู้จักข่มใจตนเอง) ขันติ (การอดทน อดกลั้น และอดออม) และจาคะ (การรู้จักระงับความชั่ว ความทุจริต) ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าพระราชทานแก่คนไทยทุกคนในโอกาสครบ 200 ปี กรุงรัตนโกสินทร์ (ปี พ.ศ. 2525) ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่าง แก่ประชาชนด้วย ผู้แทนประชาชนที่เข้าไปบริหารราชการต้องเข้าสู่หน้าที่ด้วยความชอบธรรม ทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำ จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานทางคุณธรรม และจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา 77 เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งจัดระบบงานที่ตอบสนองความต้องการของ ประชาชน และปฏิบัติตามข้อบังคับ ก.พ. ว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2537 คือ มีจรรยาบรรณต่อตนเอง ต่อหน่วยงาน ต่อผู้ร่วมงาน และต่อประชาชนและสังคม (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2542, หน้า 10)

มีหน่วยงาน องค์กรและบุคคลต่าง ๆ กล่าวถึงหลักคุณธรรมไว้ ดังนี้

กระทรวงมหาดไทยได้เสนอหลักคุณธรรมตามหลักธรรมาภิบาลในด้านความอดทนอดกลั้น (Tolerance) และการยอมรับ (Acceptance) ต่อทัศนคติที่หลากหลาย (Diverse perspectives) รวมทั้งต้องยุติข้อขัดแย้งด้วยเหตุผลหาจุดร่วมที่ทุกฝ่ายยอมรับร่วมกันได้ (สุคจิต นิमितกุล, 2543, หน้า 13-24)

ทิพาวดี เมฆสุวรรณ (2543, หน้า 10-11) กล่าวถึงคุณธรรมว่า ต้องยึดคุณธรรมตัวเองเป็นหลักเสร็จแล้วกลไกต่าง ๆ ที่จะเป็นตัวคานอำนาจมีอยู่แล้ว เราต้องเริ่มจากรักษาสิทธิและหน้าที่ของเรา ต้องมีความฉลาดในการใช้อำนาจของเรา

พระมหาอดิศร ธีรสีโล (2540, หน้า 57) ให้ความหมายคุณธรรมว่าหมายถึง ความดีสูงสุดปลูกฝังอยู่ในอุปนิสัยอันดีงาม อยู่ในจิตสำนึก ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี อันเป็นเครื่องหมายเหนี่ยวรั้งควบคุมพฤติกรรมที่แสดงออกเพื่อสนองความปรารถนา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 หมวดว่าด้วยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐมาตรา 77 รัฐต้องจัดให้มีแผนพัฒนาการเมือง จัดทำมาตรฐานทางคุณธรรม และจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ และพนักงานหรือลูกจ้างอื่นของรัฐ

ในด้านจัดการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ที่ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และ 38 คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตและอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นได้อย่างมีความสุขซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 หมวด 5 ว่าด้วยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 81 รัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนในเอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม

โดยสรุปจากความหมายของหลักคุณธรรม หมายถึง ผู้ปฏิบัติจะต้องยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน มีความสุจริตขยันหมั่นเพียรและถูกต้อง และต้องปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างแก่ประชาชน บริหารกิจการงานอย่างตรงไปตรงมา และรายงานผลการดำเนินงานอย่างถูกต้อง

3. ด้านหลักความโปร่งใส ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 กล่าวถึงหลักความโปร่งใสว่าหมายถึงการสร้างควมไว้วางใจซึ่งกัน และกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกองค์กรให้มีความโปร่งใส ประชาชน มีอิสระในการสื่อสาร สื่อมวลชนสามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่ และมีจริยธรรม มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบ

ความถูกต้องได้ การตัดสินใจ และการปฏิบัติงานของรัฐต้องมีความโปร่งใส เรื่องนี้เป็นประเด็นสำคัญในการตัดสินใจลงทุนที่เหมาะสมของภาครัฐกิจ ข้อมูลข่าวสารของภาครัฐจะช่วยให้ภาครัฐกิจเอกชนและประชาชนตัดสินใจได้ถูกต้องและประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานของภาครัฐได้ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ช่วยให้ประชาชนมีโอกาสในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ การดำเนินการของภาครัฐ เพื่อที่ประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็น และใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องกับ ความเป็นจริง อันเป็นการส่งเสริมให้มีความเป็นรัฐบาลโดยประชาชนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2532 กำหนดให้ทุกหน่วยงานของรัฐกำหนดขั้นตอน และระยะเวลาการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนและภายในองค์กรต้องมีความโปร่งใสในการตัดสินใจ ในการบริหารงาน เงิน คน มีการสื่อสารที่ดีภายในหน่วยงานด้วย เช่น มีการกระจายข่าวรายวัน หรือรายสัปดาห์เพื่อให้สมาชิกในองค์กรได้รับทราบความเคลื่อนไหวในองค์กร นอกจากนี้ยังมีบุคคล หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ให้ความเห็นเรื่องความ โปร่งใสแตกต่างกัน ไว้ดังนี้

อานันท์ ปันยารชุน (2542, หน้า 8) กล่าวว่าองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้เกิดความโปร่งใส ประกอบด้วย สังกมต้องเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องได้รวดเร็ว ทันการณ์และครบสมบูรณ์ ต้องมีกลไกที่ตรวจสอบได้มีกระบวนการยุติธรรมที่เป็นอิสระ มีสื่อที่เป็นอิสระและการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่วนรัฐต้องมีเหตุผลที่สามารถอธิบายการตัดสินใจและการกระทำต่าง ๆ ได้

เกษม วัฒนชัย (2543, หน้า 4) ให้ความเห็นว่ หลักความโปร่งใสในการออกแบบระบบ และกระบวนการบริหารทุกขั้นตอนจะต้องยึดหลักความโปร่งใส อธิบายด้วยเหตุผล และมีหลักฐานกำกับ

สุจิต นิมิตรกุล (2543, หน้า 13-14) กล่าวว่า ความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาลของกระทรวงมหาดไทยหมายถึง ข้อมูลต่าง ๆ ต้องตรงกับข้อเท็จจริง และสามารถตรวจสอบได้ ได้มีการดำเนินการที่เปิดเผยชัดเจน และเป็นไปตามที่กำหนดไว้

บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี (2544, หน้า 51) เห็นว่าความโปร่งใส เป็นการพิจารณาเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกระบวนการทำงาน กฎเกณฑ์ กติกา และความตั้งใจจริงในการบริหารงานของรัฐ มีความเป็นอิสระในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสู่ประชาชนอย่างทั่วถึง

โสมนัส ณ บางช้าง (2544, หน้า 48-50) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องมีความโปร่งใสในการทำงาน ไม่ซ่อนเร้นหรือปิดบัง และต้องเต็มใจให้มีกลไกในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของทุกส่วน

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ (2544, หน้า 44) เห็นว่า ความโปร่งใสหมายถึง การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ ให้ประชาชนเข้าถึงได้โดย ความสะดวก และมีส่วนร่วมตรวจสอบความถูกต้องในการดำเนินงาน

สมาน รังสิโยภุชณฎ์ (2543, หน้า 10) กล่าวว่าความสุจริต และความโปร่งใส (Honesty and transparency) หมายถึงการบริหารราชการที่มีความสุจริต ความโปร่งใส เปิดเผย ตรงไปตรงมา ประชาชนได้รับข่าวสารอย่างเสรี เป็นธรรม ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ สามารถติดตามผลและ ตรวจสอบได้

ดังที่ได้กล่าวอ้างถึงมา หลักความโปร่งใส (Transparency) เป็นหัวใจและกลไกสำคัญของ การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

สรุปได้ว่าความโปร่งใส หมายถึงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมาและ สามารถตรวจสอบได้ แนวทางการปฏิบัติตามหลักความโปร่งใสคือ ผู้ปฏิบัติจะต้องเปิดเผยข้อมูล ข่าวสาร และให้สังคมมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ จะต้องดำเนินงานต่าง ๆ อย่างตรงไปตรงมาอย่าง เปิดเผย และเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ ผู้บริหารต้องมีความสุจริตใจในการบริหารงาน ดำเนินงานต่าง ๆ ด้วยความโปร่งใส ใ้วางใจซึ่งกันและกัน ไม่ปิดบังอำพราง และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมตัดสินใจด้วย

4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม ความหมายตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม รับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติไว้หลายมาตรา ที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่นหมวด 3 ว่าด้วยสิทธิ และเสรีภาพของชนชาวไทย มาตราที่ 60 บุคคลย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติ ราชการ

มาตราที่ 76 หมวด 5 กำหนดว่าด้วยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ รัฐต้องส่งเสริม และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคม และการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ

สมาน รังสิโยภุชณฎ์ (2543, หน้า 10-11) กล่าวว่า หลักการมีส่วนร่วมได้แก่ การบริหาร ราชการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม การเปิด โอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเสรี รวมถึงการให้เสรีภาพแก่สื่อมวลชนและประชาชนใน

การแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ คุณลักษณะสำคัญประการหนึ่งที่ประชาชนมีส่วนร่วม คือ การปกครองและการบริหารงานที่กระจายอำนาจ

สุรพล พุฒคำ (2544, หน้า 56) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง การที่ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชา เข้ามาเกี่ยวข้องกับงานที่ตนรับผิดชอบ ทั้งด้านกายและจิตใจ เพื่อให้คนงานเกิดความพึงพอใจในงานที่ตนรับผิดชอบ และพร้อมที่ดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีคุณภาพ

บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี (2544, หน้า 60) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง คนไทยทุกคนต้องรู้จักสิทธิ และการใช้สิทธิ ประชาชนต้องตื่นตัว กระตือรือร้นที่จะรับรู้ ตรวจสอบ กระบวนการตัดสินใจของภาครัฐและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของคนอื่น สร้างภาคประชาสังคมที่เข้มแข็ง มีทัศนคติต่อส่วนร่วมที่ถูกต้อง และมีคุณธรรม

วนิดา แสงสารพันธ์ (2544, หน้า 42) เห็นว่า หลักการมีส่วนร่วมหมายถึง กระบวนการที่ประชาชนสามารถที่จะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกัน ในการบริหารจัดการทางสังคม ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม

ในขณะที่ อานันท์ ปันยารชุน (2542, หน้า 10) ซึ่งให้เห็นถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมว่าการมีส่วนร่วมทางประชาชนเป็นเครื่องมือต่อต้านการทุจริตที่ทรงพลัง มีความสุจริตโปร่งใส สอดคล้องกับ ธรรมรส โชติคุณุช (2540, หน้า 230) ที่เห็นว่า การมีส่วนร่วมมีผลโดยตรงต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและกำลังใจของผู้ปฏิบัติ อันจะทำให้เกิดการยอมรับ มีความผูกพันระหว่างกัน และมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า หลักการมีส่วนร่วมหมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานได้ร่วมรับรู้ สามารถแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจในการปฏิบัติงานและมีส่วนร่วมในกระบวนการตรวจสอบการทำงานต่าง ๆ การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมทำให้เกิดความสามัคคี มีความผูกพันกับองค์กร ซึ่งเป็นพลังให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

5. ด้านหลักความรับผิดชอบ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 กล่าวถึงหลักความรับผิดชอบว่า หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลดีและเสียจากการกระทำของตน ประชาชนรู้เข้าใจใช้สิทธิ เสรีภาพ และปฏิบัติหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย รับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่และกระจายอำนาจการตัดสินใจลงสู่ระดับล่าง เพื่อให้

ความรับผิดชอบในทุกระดับมีความชัดเจนและบรรณงค์ให้ประชาชนรับผิดชอบด้วย

พรอัมรินทร์ พรหมเกิด (2543, หน้า 1-6) ให้ความหมายการทำงานอย่างมีหลักการ รับผิดชอบ ว่า การตัดสินใจในการทำงานใด ๆ ต้องสามารถอธิบาย โดยมีข้อมูลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับรู้ ว่า เหตุใดจึงตัดสินใจอย่างนั้น ซึ่งเมื่อตัดสินใจไปแล้วผลจะออกมาดีหรือไม่ดีก็ได้ และต้อง รับผิดชอบต่อตัดสินใจของตนเอง

โสมนัส ณ บางช้าง (2544, หน้า 50) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตาม กฎหมายและข้อกำหนดอย่างเคร่งครัด การละเลยไม่ว่าจะเกิดจากการจงใจหรือประเมินเลินเล่อ ที่นำมาซึ่งความเสียหายอย่างรุนแรง ผู้บริหารต้องรับผิดชอบต่อเพิ่มเติมที่

สมาน รังสิโยภฤกษ์ (2543, หน้า 10-15) กล่าวว่า การมีพันธะความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นการบริหารราชการที่มีความรับผิดชอบในภาระหน้าที่และบทบาทที่มีต่อสาธารณชน การมี พันธะรับผิดชอบต่อเช่นนี้ องค์กร หน่วยงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องต้องพร้อมและสามารถถูกตรวจสอบ และวัดผลการดำเนินงาน

หลักความรับผิดชอบต่อ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 9 หมายถึง ความตระหนักถึงสิทธิ หน้าที่ การมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจในปัญหาของบ้านเมือง มีความกล้าหาญที่จะรับผิดชอบต่อผลจากการกระทำ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และ สังคมแห่งชาติ, 2544, หน้า 26)

บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี (2544, หน้า 54) เห็นว่า การตัดสินใจใด ๆ ของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ต้องกระทำโดยมีพันธะความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเองกระทบกับ สาธารณชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ที่เกิดแก่ส่วนร่วมเป็นหลักและมี จิตใจเสียสละเห็นคุณค่าสังคมที่ตนเองสังกัดอยู่

สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบต่อ มีความหมายว่า ความรับผิดชอบต่อตัดสินใจ และ การกระทำของตน ขอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานที่เป็นทั้งข้อดีและข้อเสียต้องดำเนินงาน เพื่อคำนึงถึงประโยชน์ส่วนร่วม และสามารถตรวจสอบได้

6. ด้านหลักความคุ้มค่า ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการ บ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 มีความหมายว่า การบริหารจัดการและให้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประโยชน์ส่วนร่วม โดยบรรณงค์ให้คนไทย มีความประหยัด ใช้จ่าย อย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้ สมบูรณ์ยั่งยืน การใช้ทรัพยากรต้องใช้อย่างประหยัด มีการหมุนเวียนใช้ สร้างทดแทนใหม่ ลด

การเกิดมลภาวะทั้งในดินในน้ำและบนอากาศ เพื่อการส่งทอดทรัพยากรที่สมบูรณ์ให้คนรุ่นถัดไป ทุกหน่วยงานจะต้องใช้งบประมาณอย่างประหยัด มีรายงานผลการทำงาน และแสดงต่อสาธารณะ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีความเข้าใจอย่างดีในเรื่องประสิทธิภาพและความคุ้มค่าของโครงการ

บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี (2544, หน้า 42) เสนอหลักความคุ้มค่าใน สถาบันอุดมศึกษาว่า คือการทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่รู้คุณค่าทรัพยากรของชาติและบริหารงาน ด้วยความประหยัดมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาครัฐต้องให้บริการที่มี คุณภาพแก่ประชาชน

ทิพาวดี เมฆสุวรรณ (2543, หน้า 11) กล่าวว่า หลักการคุ้มค่าคือการใช้ทรัพยากรตั้งแต่ เวลาวัสดุสิ่งของต่าง ๆ เงื่อนไขการใช้สมองอย่างคุ้มค่า เพื่อให้งานของเรามีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และไม่ทุจริต

เกษม วัฒนชัย (2543, หน้า 4) เสนอหลักความคุ้มค่าว่า การทำกิจการใดต้องสร้างระบบ คุณภาพมาตรฐาน (Quality and standard) ควบคู่กัน ไป ให้มีกำหนดมาตรฐานที่จะไปถึงกำหนดวิธี ปฏิบัติและสร้างคู่มือปฏิบัติ แล้วประเมินผลเป็นระยะ การบริหารจัดการทุกด้าน ต้องยึดหลัก ประหยัดและหลักประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรขององค์กรอย่างมีคุณค่าที่สุด

สมาน รังสิโยกฤษฎ์ (2543, หน้า 10) กล่าวว่า เป็นการบริหารที่มีประสิทธิภาพใน การดำเนินงานด้านจัดการ กระบวนการทำงาน การจัดองค์การ การจัดสรรบุคคลและมีการใช้ ทรัพยากรสาธารณะอย่างคุ้มค่าและเหมาะสม มีการดำเนินการและการให้บริการแก่ประชาชนที่ ให้ผลลัพธ์เป็นที่น่าพอใจกระตุ้นการพัฒนาของสังคมทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ

สรุปได้ว่า หลักความคุ้มค่าหมายถึง การบริหารจัดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัด หมุนเวียนใช้และสร้างทดแทนใหม่อย่างมีประสิทธิภาพและให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนร่วม รวมทั้งรักษาทรัพยากร ธรรมชาติให้ยั่งยืน มีการรายงานผลการทำงานและแสดงประสิทธิภาพใน การใช้ทรัพยากรต่อสาธารณะต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผล คำนึงถึงผลระยะยาว และเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีความเข้าใจอย่างดีในเรื่องประสิทธิภาพ และความคุ้มค่าของโครงการ และพัฒนาความสามารถของเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

การบริหารและพฤติกรรมกรบริหาร

ผู้บริหารจำเป็นต้องรอบรู้ทั้งศาสตร์และศิลป์ เพื่อให้การบริหารจัดการองค์กรเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้บริหารจะต้องมีหลักในการบริหารซึ่งมีทั้งหลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับ การบริหาร รวมทั้งรอบรู้เกี่ยวกับศิลปะของการบริหาร นั่นคือ เทคนิควิธีในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

เพื่อให้เกิดผลดีต่อหน่วยงาน รวมทั้งการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษานั้น ๆ อีกด้วย สมยศ นาวีกร (2536, หน้า 20) กล่าวว่า การบริหารคือ กระบวนการวางแผนการจัดองค์การ การสั่งการ และควบคุมกำลัง ความพยายามของสมาชิกในองค์การและใช้ทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อความสำเร็จของ เป้าหมายในองค์การที่กำหนดไว้ ดังนั้น จึงพอสรุปได้ว่า การบริหารเป็นกิจกรรมที่บุคคลได้ร่วมกัน ดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเป็น กิจกรรมที่ต้องอาศัยองค์ประกอบอย่างน้อยสองประการ ได้แก่ ปัจจัยในการดำเนินกิจกรรมหรือที่ เรียกว่า ปัจจัยการบริหารและกระบวนการบริหาร เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามที่ต้องการ

หลักการและความหมายของการบริหาร

คำว่า “บริหาร” โดยทั่วไปแล้วใช้ในความหมายที่กว้างขวางมากอาจรวมถึง การบริหารงานทุกด้าน ทั้งด้านธุรกิจและรัฐกิจ แต่ส่วนมากมักจะเข้าใจว่าเป็นเรื่องของการบริหาร ราชการส่วนการบริหารธุรกิจใช้คำว่า “การจัดการ” แทน อย่างไรก็ตาม ได้มีผู้ให้ความหมายคำว่า การบริหารไว้มากมายแตกต่างกันออกไป เพราะว่า การบริหารโรงเรียน ผู้บริหารจำเป็นต้องรอบรู้ ศาสตร์ของการบริหาร ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหลักและทฤษฎีการบริหาร รวมทั้งรอบรู้เกี่ยวกับศิลปะ ของการบริหาร นั่นคือ เทคนิควิธีในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้เกิดผลดีต่อการบริหารงาน ใน เรื่องของการบริหารได้มีนักวิชาการให้คำจำกัดความการบริหารนั้น มีความจำเป็นต่อการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง มณีกานต์ บุญมี (2556, หน้า 19)

วิจิตร ศรีสอาน (2518, หน้า 32) ได้ให้ความหมาย “การบริหาร” ว่า กิจกรรมของกลุ่ม บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมกันทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์โดยใช้กระบวนการทรัพยากรที่ เหมาะสมและได้กล่าวว่า “การบริหาร” กระบวนการ แผนการจัดองค์การ การสั่งการและ การควบคุมกำลังความพยายามของสมาชิกขององค์การและการใช้ทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อความสำเร็จ ในเป้าหมายขององค์การกำหนดไว้

อุทัย ธรรมเดโช (2528 อ้างถึงใน มณีกานต์ บุญมี, 2556, หน้า 19) กล่าวว่า การบริหารคือ การใช้ศาสตร์และศิลป์ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตาม ต้องการ โดยอาศัยทรัพยากรการบริหารมาประกอบและใช้ทรัพยากรเหล่านั้นให้เกิดประโยชน์และมี ประสิทธิภาพมากที่สุด

จึงสรุปได้ว่า การบริหาร คือ การใช้ศาสตร์และศิลป์ในการจัดสรรทรัพยากร เพื่อ การบริหารจัดการให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของการบริหาร

การบริหารมีความสำคัญควบคู่กับการดำรงชีวิตของมนุษย์ เมื่อเกิดการรวมตัวของมนุษย์ ขึ้นย่อมต้องมีหัวหน้ากลุ่ม เพื่อทำหน้าที่ในการปกป้องและบังคับบัญชาสมาชิกในกลุ่ม ซึ่ง สมาน

รังสิโยกฤษณ์ และสุธี สุทธิสมบูรณ์ (2530, หน้า 19-21) ได้สรุปใจความสำคัญของการบริหารไว้ดังนี้

1. การบริหารนั้นได้เจริญเติบโต ควบคู่กับการดำรงชีวิตของมนุษย์และเป็นสิ่งที่ช่วยให้นมนุษย์อยู่ร่วมกันได้อย่างผาสุก

2. การเพิ่มของจำนวนประชากรอย่างรวดเร็วเป็นผลให้องค์การต่าง ๆ ต้องขยายงานด้านการบริหารให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

3. การบริหารเป็นเครื่องบ่งชี้ให้ทราบถึงความเจริญก้าวหน้าของสังคม ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิชาการด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะในด้านอุตสาหกรรม ทำให้การบริหารเกิดการเปลี่ยนแปลงและก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว

4. การบริหารเป็นกรรมวิธีที่สำคัญในอันที่จะนำสังคม และโลกไปสู่ความเจริญก้าวหน้า

5. การบริหารจะช่วยให้ทราบถึงแนวโน้มทั้งในด้านความเจริญและความเสื่อมของสังคมในอนาคต

6. การบริหารมีลักษณะเป็นการทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลในสังกัด ฉะนั้นความสำเร็จของการบริหารจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมทางการเมืองอยู่เป็นอันมาก

7. การบริหารมีลักษณะต้องใ้การวินิจฉัยสั่งการเป็นเครื่องมือ ซึ่งนักบริหารจำต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ และการวินิจฉัยสั่งการนี้เองเป็นเครื่องมือ ซึ่งนักบริหารจำเป็นต้องคำนึงถึงความสามารถของนักบริหารและความเจริญเติบโตของนักบริหาร

8. ชีวิตประจำวันของมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นในครอบครัวหรือสำนักงาน ย่อมมีส่วนเกี่ยวข้องกับกับการบริหารเสมอ ดังนั้นการบริหารจึงเป็นเครื่องแสดงให้ทราบถึงความสามารถของนักบริหารและความเจริญเติบโตของนักบริหาร

9. การบริหารกับการเมืองเป็นของคู่กัน ไม่อาจจะแยกกันโดยเด็ดขาด ฉะนั้นการศึกษาวิชาการบริหารจึงต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมทางการเมือง ด้วยจะเห็นได้ว่าการบริหารมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์มาอย่างยาวนานเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของมนุษย์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

สรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียนนั้น เป็นงานที่จะต้องใ้ความละเอียด รอบคอบ และต้องอาศัยความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ต่าง ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการ ซึ่งจะเกี่ยวข้องไปถึงการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การบริหารที่ดีจะต้องมีการวางแผนและประสานงานกันระหว่างเพื่อนร่วมงานเป็นอย่างดี เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีคุณภาพ

พฤติกรรมกรรมการบริหาร

ความหมายและความสำคัญของการบริหาร ผู้บริหารคือ ผู้นำเป็นผู้ที่มีบทบาทที่สำคัญยิ่งในฐานะผู้นำ การบริหารการศึกษาในปัจจุบันมีส่วนประกอบที่สำคัญหลายอย่างขององค์การหรือหน่วยงาน ที่จะช่วยให้องค์การนั้นอยู่ได้โดยไม่ล้ม มีความเจริญก้าวหน้าและบรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้ องค์ประกอบที่สำคัญยิ่งส่วนหนึ่งที่ขาดเสียมิได้ก็คือ บุคคลที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำของหน่วยงานนั้น ในการที่จะรวมพลังทั้งหลายเพื่อพาให้หน่วยงานบรรลุเป้าประสงค์ ผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีความสำคัญ เป็นผู้นำนโยบายจากหน่วยเหนือไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จ ดังนั้น การแสดงพฤติกรรมใดในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ จึงมีผลกระทบต่อคุณภาพของการจัดการศึกษาอย่างมาก มีผู้ให้คำนิยามว่า พฤติกรรมการบริหารไว้หลายประการ เช่น ชงชัย สันติวงษ์ และชัยยศ สันติวงษ์ (2526 อ้างถึงใน มณีกานต์ บุญมี, 2556, หน้า 21) ได้กล่าวถึง พฤติกรรมของบุคคลในองค์การประกอบด้วยพฤติกรรม 3 ชนิด คือ พฤติกรรมเกี่ยวกับหน้าที่การงาน พฤติกรรมที่เกี่ยวกับการดำรงและรักษากลุ่มและพฤติกรรมส่วนบุคคล สรุปได้ว่า การบริหารงานจะมีประสิทธิภาพหรือไม่นั้น สังกัดได้จากพฤติกรรมของมนุษย์ ระเบียบวิธีการปฏิบัติในการบริหารและสภาพแวดล้อมขององค์การ ส่วน ภิญญู สาทร (2516, หน้า 34 อ้างถึงใน มณีกานต์ บุญมี, 2556, หน้า 22) ได้แบ่งลักษณะพฤติกรรมของผู้บริหารไว้ 3 ชนิด ตามหลักพฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงออกมามีดังนี้

1. ผู้บริหารที่มีพฤติกรรมยึดสถานบันเป็นหลัก คือ ผู้บริหารที่ถือเอาวัตถุประสงค์ ระเบียบ กฎเกณฑ์และผลประโยชน์ของสถานบันหรือหน่วยงานเป็นสำคัญ แม้จะต้องทำลายน้ำใจคนหรือทำให้ผู้ใดเดือดร้อนก็ไม่ถือเป็นเรื่องสำคัญ สถานบันหรือหน่วยงานมาก่อนเสมอ
2. ผู้บริหารที่ยึดบุคคลเป็นหลัก คือผู้บริหารที่อาศัยความคิดเห็นและการตัดสินใจของตนเองเป็นแนวทางสั่งการ โดยพิจารณาตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นราย ๆ ไป ไม่ว่าจะทำการใดคำนึงถึงความเหมาะสม ความต้องการ ความจำเป็น ความสุข ความเดือดร้อนของบุคคลที่เกี่ยวข้องก่อนสิ่งใด หากมีอะไรขัดต่อระเบียบอยู่บ้างก็ไม่สนใจ หากพิจารณาว่าเหมาะสมกับบุคคลนี้ก็จะสั่งการทันที คือถือว่าการคบหาส่วนตัวสำคัญกว่าตำแหน่ง
3. ผู้บริหารที่มีพฤติกรรมมุ่งประสานประโยชน์ คือผู้บริหารที่พิจารณาทั้งประโยชน์ของสถานบันหรือหน่วยงานและประโยชน์ของบุคคลทั้ง 2 อย่างพร้อม ๆ กันไป และอะลุ่มอล่วยไม่ทำให้ฝ่ายใดต้องเสียหายมากเกินไป เช่น รู้จักประนีประนอมในเรื่องทุกเรื่อง ประโยชน์ของหน่วยงานก็ได้ประโยชน์ของบุคคลก็ได้พร้อม ๆ กันไป

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมของผู้บริหารจะเป็นปัจจัยหลักที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในการทำงานและต่อความพอใจของบุคลากรในโรงเรียนด้วย ขณะเดียวกัน ในสถานการณ์แวดล้อมบางอย่างของผู้บริหารที่แสดงออกมานั้น อาจมีผลสืบเนื่องมาจากพฤติกรรมของบุคลากร

ที่แสดงออกมาเช่นเดียวกัน กล่าวโดยสรุป พฤติกรรมการบริหาร หมายถึง การแสดงกิริยาท่าทางที่ผู้บริหารแสดงออกมาในการปฏิบัติงานและปฏิบัติตน เพื่อให้งานดำเนินไปได้อย่างประสบความสำเร็จ

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริหาร

การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร สามารถสรุปได้ดังนี้

ธงชัย สันติวงษ์ และชัยยศ สันติวงษ์ (2526 อ้างถึงใน มณีกานต์ บุญมี, 2556, หน้า 22)

ได้แบ่งแนวคิดการบริหารงานออกเป็น 5 แนวทาง คือ

1. แนวคิดการบริหารที่มีหลักเกณฑ์ แนวคิดนี้จะให้ความสำคัญต่องานเป็นสำคัญ ดังนั้นในการบริหารจึงเน้นที่กระบวนการปฏิบัติงาน ซึ่งได้แก่ การวางแผนการจ้องค์การและการควบคุม
2. แนวคิดการบริหารแบบตัดสินใจ เป็นแนวคิดจากการดำเนินงานทางธุรกิจและมุ่งกำไร เป็นผลตอบแทน ดังนั้น จึงให้ความสำคัญในการวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อการตัดสินใจดำเนินการ
3. แนวคิดการบริหารเชิงพฤติกรรมศาสตร์ แนวคิดนี้จะให้ความสำคัญต่อคนงานเป็นสำคัญ ดังนั้นในการบริหารจึงเน้นหลักในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ใช้วิธีการจูงใจและเสริมสร้างขวัญกำลังใจการปฏิบัติงาน
4. แนวคิดการบริหารแบบระบบเพื่อการปรับตัว เป็นแนวคิดที่เน้นการปรับตัวขององค์การให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายนอก เทคนิคที่สำคัญคือ วิธีการเชิงระบบ โดยพิจารณาถึงปัจจัยนำเข้า ผลผลิต และกระบวนการ
5. แนวคิดการบริหารงานตามสถานการณ์ แนวคิดนี้เน้นการแก้ปัญหาโดยการจัดรูปแบบความสัมพันธ์ต่างๆ เพื่อการวิเคราะห์สำหรับสถานการณ์นั้น ๆ จะเห็นได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันได้พัฒนาเปลี่ยนแปลงลงทุกยุค กล่าวคือในระยะแรกเริ่มของการบริหารงานได้มุ่งเน้นผลงานเป็นหลัก ดังนั้น การบริหารงานจึงให้ความสำคัญเรื่อง การกำหนดนโยบาย การวางแผน การจ้องค์การและการควบคุมบุคลากรในหน่วยงาน แต่ในระยะต่อมา นักบริหารได้พบความจริงว่า คนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ มีความรู้สึกรู้คิด การเสริมสร้างขวัญกำลังใจในหน่วยงาน โดยการกระตุ้นและจูงใจก็จะช่วยให้สมาชิกในหน่วยงานสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น แนวคิดในการบริหารงานในระยะต่อมาได้ให้ความสำคัญต่อคนงานเป็นสำคัญ โดยเน้นการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ใช้วิธีการกระตุ้นและจูงใจเพื่อเสริมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน และในยุคต่อมา แนวคิดในการบริหารงานขององค์การได้มุ่งกำไร ผลตอบแทน และปรับองค์การให้สอดคล้องกับสภาพภายนอก ดังนั้น ในการบริหารงาน จึงมุ่งการวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อการตัดสินใจและมุ่งวิธีการเชิงระบบ ซึ่งเป็นแนวคิดในการบริหารงานที่จะให้

ความสำคัญทั้งงาน และคนไปพร้อม ๆ กัน ดังนั้น เงื่อนไขที่จำเป็นต่อความสำเร็จขององค์กรและเพื่อให้องค์กรสามารถดำรงอยู่ได้ ประกอบไปด้วยสิ่งต่อไปนี้

5.1 จะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และลักษณะงานเอาไว้อย่างแน่ชัด และครอบคลุม

5.2 จะต้องมีการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการวินิจฉัยสั่งการ และการควบคุมบังคับบัญชาไว้ให้ชัดเจน

5.3 มีการมอบหมายงานให้แก่ตำแหน่งต่าง ๆ อย่างชัดเจน ทั้งลักษณะงาน และขอบเขตของงาน เพื่อให้ตำแหน่งต่าง ๆ มีความรับผิดชอบที่แน่นอน นอกจากนี้ งานที่มอบหมายจะต้องกระจายทั่วถึง

5.4 มีระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ กล่าวคือ มีความรวดเร็ว ถูกต้อง ทั้งนี้เพื่อเป็นการช่วยให้การประสานงานภายในหน่วยงานดำเนินไปด้วยดี

5.5 มีการประเมินผลงานอย่างต่อเนื่องทุกระยะ เพื่อการปรับปรุงการวางแผนและการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ

5.6 จะต้องมีมาตรการเพื่อการเสริมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บุคลากรในหน่วยงานได้ปฏิบัติงานอย่างตั้งใจ เสียสละและเข้มแข็ง

5.7 จะต้องมีการสร้างภาวะผู้นำให้เกิดขึ้นในหน่วยงาน เพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงาน มีระบบการบริหารที่มีคุณภาพ นอกจากนี้ ผู้นำจะต้องมีการปรับปรุงพฤติกรรมการบริหารอยู่เสมอ ให้สอดคล้องกับความต้องการ และให้เกิดความน่าเชื่อถือจากบุคลากรในหน่วยงานนั้น ๆ สรุป เมื่อพิจารณาบทบาทคุณลักษณะของผู้บริหารจากแนวคิดต่าง ๆ ที่กล่าวมาพอที่จะสรุปแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารว่ามีหน้าที่สำคัญอยู่ 2 ประการ คือ ทำให้องค์กรประสบผลสำเร็จและทำให้องค์กรเข้มแข็ง มีพลังสามารถดำรงอยู่ได้ ซึ่งผู้บริหารจะสามารถทำหน้าที่ของตนให้ประสบผลสำเร็จ มีประสิทธิภาพมากขึ้นขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำของผู้บริหารนั่นเอง

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีตัวแปรที่เกี่ยวข้อง คือ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ผู้วิจัยจึงกำหนดตัวแปรในการศึกษา ดังนี้

วุฒิกการศึกษา

วุฒิกการศึกษา คือความรู้ความสามารถของบุคคลซึ่งอาจมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของ

บุคลากรในองค์กรที่มีต่อผู้บริหาร กล่าวคือ บุคคลที่มีวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกัน จะมีความรู้ลึกหรือทักษะคติที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิจัยของเขมิสรา กระจำงศรี (2558) ที่ศึกษาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า วุฒิการศึกษาปริญญาตรี มีลำดับการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนขยายโอกาส ในอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จากมากไปน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม และหลักนิติธรรมตามลำดับ ส่วนวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีลำดับการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนขยายโอกาส ในอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จากมากไปน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม และหลักการมีส่วนร่วม ตามลำดับ และสอดคล้องกับ กฤติมา สารรัมย์ (2558) ที่ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนในอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักความรับผิดชอบ และสอดคล้องกับ ทักษิณา เหลืองทวีผล (2551) ได้ศึกษา การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 มีสภาพปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวม พบว่า ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า วุฒิการศึกษานั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับกับการตัดสินใจ ความคิด และทัศนคติของบุคคลเป็นอย่างมาก บุคคลที่ได้รับการศึกษาที่แตกต่างกัน ย่อมมีความคิดและทัศนคติที่แตกต่างกัน บุคคลที่มีวุฒิการศึกษาสูงจะมีโลกทัศน์กว้างไกลกว่า และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพกว่าบุคคลที่มีวุฒิการศึกษาที่ต่ำกว่า ผู้วิจัยจึงนำมาเป็นตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้

ประสบการณ์การทำงาน

ประสบการณ์ในการทำงาน บ่งบอกถึงระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่การทำงาน ประสบการณ์ในการทำงานอาจมีผลต่อความพึงพอใจในการทำงาน ผู้มีอายุมากมักได้รับความสำเร็จจากการทำงาน รู้จักแก้ปัญหาและป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน มีความปรารถนาที่จะได้รับการเลื่อนตำแหน่ง รับเงินเดือนให้สูงขึ้นกว่าบุคคลอื่นในองค์กร แต่ก็ขึ้นอยู่กับลักษณะงานและสถานการณ์ในการทำงานด้วย สำหรับประสบการณ์ในการทำงานที่มีอายุการทำงานที่น้อยมีแนวโน้มที่จะมีความพึงพอใจน้อยกว่า ทั้งนี้เพราะ โอกาสที่จะได้รับการเลื่อนตำแหน่งรับเงินเดือนให้สูงขึ้นกว่าบุคคลที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากมีน้อย (สุจิตา พวงอุไร, 2558, หน้า 32) และสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญทริกา หนองภักดี (2556) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแกลงบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 2 พบว่าโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน พบว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 10 ปีและครูที่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปมีความคิดเห็นในพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังนั้น ประสบการณ์การทำงานของครู ที่มีระยะเวลาที่แตกต่างกันจะส่งผลต่อแนวคิดต่างๆ กล่าวคือ ครูที่ปฏิบัติงานเป็นเวลานานจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหาร และได้มีโอกาสทำงานร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา จึงทำให้มีความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากครูที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานน้อยกว่า ผู้วิจัยจึงนำมาเป็นตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ไพศาล ตั้งสมบุรณ์ (2548) ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ความคาดหวังต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก การปฏิบัติจริงและความคาดหวังต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาไม่มีความแตกต่างกัน แต่ค่าเฉลี่ยของความคาดหวังสูงกว่าการปฏิบัติจริง

นิกร นวโชติธร (2550) ซึ่ง ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของ โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น และผลจากการศึกษาโดยภาพรวมพบว่า การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลตามหลักคุณธรรม หลักนิติธรรม และความคุ้มค่า มีความพึงพอใจในการปฏิบัติ

อยู่ในระดับมากกว่าองค์ประกอบอื่น ๆ และองค์ประกอบด้านหลักความโปร่งใส มีความพึงพอใจในการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ไพฑูรย์ บัวชนิด (2550) ได้ศึกษา เรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านคุณธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักการมีส่วนร่วม เมื่อเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ พบว่า ทั้ง โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทักษิณา เหลืองทวิผล (2551) ได้ศึกษา การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 มีสภาพปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากสูงสุดลงมา ได้แก่ หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม หลักนิติธรรม หลักความคุ้มค่า และหลักความโปร่งใส ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวม พบว่า ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นันทพล เรืองวิวงศ์ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายทวารวดีราช ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า การบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายทวารวดีราช ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ด้านความคุ้มค่า โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ

จิตร์รัตน์ เอี่ยมสกุล (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครแหลมฉบัง พบว่า พฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครแหลมฉบัง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน

พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง สถานภาพและประเภทการทำงาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

พระสุธีศักดิ์ สุภกิจโจ (เขียวหวาน) (2554) ได้ศึกษาการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า การบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยตามค่าเฉลี่ย คือ ด้านหลักความมีส่วนร่วม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบและ ด้านหลักนิติธรรมตามลำดับ ส่วนแนวทางการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนั้น ด้านหลักนิติธรรม การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจ จะต้องคำนึงถึงความเป็นธรรม และความยุติธรรม ด้านหลักคุณธรรม การยึดมั่นในความถูกต้อง ดึงดูดส่งเสริม ให้นักเรียนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้บุคลากรมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยันอดทน มีระเบียบ มีวินัย ด้านหลักความโปร่งใส ผู้ปกครองเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ได้สะดวกและเข้าใจง่าย และมีกระบวนการให้ประชาชนหรือผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาได้ตรวจสอบความถูกต้องอย่างชัดเจน ด้านหลักการมีส่วนร่วม การให้โอกาสให้บุคลากรหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมบริหารจัดการเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ แนะนำ ปรึกษาร่วมวางแผนและร่วมปฏิบัติ ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ การตระหนักในสิทธิและหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม และเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง รวมทั้งความกล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสียจากกระทำของตนเอง ด้านหลักความคุ้มค่า การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมในโรงเรียน

พระมหาลำพิ่ง ธีรบุญโญ (เพ็ญภู) (2554) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัชฌิม จังหวัดนครสวรรค์ พบว่าบุคลากรของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัชฌิม มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากทุกด้าน ในส่วนของข้อเสนอแนะต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลนั้น ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารไม่ควรเลือกใช้งาน เลือกปฏิบัติในแต่ละบุคคล ผู้บริหารควรบริหารงานด้วยหลักเหตุผล ด้านหลักคุณธรรมควรยกเลิกระบบอุปถัมภ์ และพิจารณาตามผลงาน และความสามารถ หลักความโปร่งใส ควรมีการตรวจสอบได้ในทุกกรณี ควรมีการบริหารงานอย่างโปร่งใส ไม่มีการทุจริตคอร์รัปชัน ด้านหลักมีส่วนร่วม ควรให้บุคลากรหรือข้าราชการมีส่วนร่วมในการเลื่อนตำแหน่งกับผู้บังคับบัญชาด้านหลักความรับผิดชอบต่อ ควรที่จะมอบหมายงานในหน้าที่

ความรับผิดชอบให้ชัดเจน และเหมาะสมกับตำแหน่งงาน ควรช่วยกันรับผิดชอบทรัพย์สินของหน่วยงาน ด้านหลักความคุ้มค่าผู้บริหารควรยึดหลักการบริหารธรรมาภิบาลอยู่เสมอ การปฏิบัติงานควรยึดหลักความไม่ประมาทเพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

สุพชาติ ชุมชื่น (2554) ที่ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนนวมินทราชินูทิศสวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี พบว่า ครูที่มีประสบการณ์สอนในโรงเรียนที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ครูที่มีประสบการณ์สอน 6-10 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในทุกด้านแตกต่างจากครูที่มีประสบการณ์สอนมากกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กมลลา สุขเกษม (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการ โรงเรียนในทัศนะของข้าราชการครูในอำเภอแก่งหาแมว พบว่า พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการ โรงเรียนในทัศนะของข้าราชการครูในอำเภอแก่งหาแมว ด้านความคุ้มค่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก

พระศรีพรรณ โชติปัญญา (2556) ได้ศึกษาการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อเรียงจากมากไปน้อย ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความคุ้มค่าและด้านหลักความรับผิดชอบ

จตุติมา ชำนาญเพชร และชญานิษฐ์ อูสาโห (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกโดยใช้หลักความคุ้มค่ามากที่สุด ($\chi = 4.38$) รองลงมาคือหลักนิติธรรม ($\chi = 4.32$) และน้อยที่สุดคือหลักการมีส่วนร่วม ($\chi = 4.25$)

สมพล สกุลสุธา (2557) ได้ทำวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนะข้าราชการครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนะข้าราชการครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบโดยจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมและราย

ด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านหลักคุณธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กฤติมา สารรัมย์ (2558) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอบางบัว จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักความรับผิดชอบ

เขมิสรา กระจำศรี (2558) ที่ศึกษาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า วุฒิการศึกษาปริญญาตรี มีลำดับการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส ในอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จากมากไปน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม และหลักนิติธรรมตามลำดับ ส่วนวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีลำดับการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส ในอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จากมากไปน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม และหลักการมีส่วนร่วม ตามลำดับ

สุกิดา พวงอุไร (2558) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของวิทยาลัยเทคโนโลยีซีทีเทคโนโลยีจังหวัดพะเยา ซึ่งผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารของวิทยาลัยเทคโนโลยีซีทีเทคโนโลยีจังหวัดพะเยา ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

งานวิจัยต่างประเทศ

รัสเซล (Russell et al. 1987) ได้ศึกษากับครูประถมและมัธยมในรัฐไอโอวา จำนวน 316 คน พบว่าฐานะการแต่งงาน ระดับชั้นที่สอน เป็นตัวทำนายความสามารถในการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จอย่างมีนัยสำคัญในการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ และพบว่า การได้รับการยอมรับ คุณค่าการมีเพื่อนที่เชื่อถือได้ เป็นตัวแปรสำคัญต่อความสำเร็จในการทำงาน

คราด และวิกกี (Clarke & Vicki, 2001, p. 35 อ้างถึงใน บังอร จันกรม, 2552, หน้า 68) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการกระจายอำนาจการปกครองระบบประชาธิปไตยในประเทศกาน่า พบว่า ในประเทศที่ด้อยพัฒนาการปกครองระบบประชาธิปไตยได้มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่นมากขึ้น โดยส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น ทำให้เกิดกล

ยุทธศาสตร์พัฒนาที่เป็นจริงได้มากขึ้น โดยส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น ทำให้เกิดกลยุทธ์การพัฒนาที่เป็นจริงได้มากขึ้น นอกจากนี้ยังมีการปรับตัวในการปฏิบัติต่าง ๆ ของท้องถิ่น โดยเป็นการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในเหมาะสมกับท้องถิ่น เพื่อเป็นการพัฒนาให้เกิดความเท่าเทียมกันภายในสังคม การใช้หลักธรรมาภิบาลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น แต่ก็ยังคงมีปัญหาอยู่ จากการที่ยังคงมีการถือพรรคถือพวกหรือการปกครองแบบอุปถัมภ์

ฟอว์เลอร์ (Fowler, 1986) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการกับขวัญกำลังใจในการทำงานของครู อาจารย์ในโรงเรียนประถมศึกษาในรัฐต่าง ๆ ทางตะวันออกเฉียงใต้ของสหรัฐอเมริกา เกี่ยวกับการบริหารงานการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน และเมื่อเปรียบเทียบกับครู อาจารย์ในโรงเรียนที่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการกับครู อาจารย์ในโรงเรียนที่ไม่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการมีขวัญกำลังใจในการทำงานแตกต่างกัน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องบริหารโดยใช้หลักการบริหารต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับงานนั้น ๆ เพื่อให้วัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ตลอดจนสถานศึกษาควรให้ความสำคัญต่อการมีหลักธรรมาภิบาลของทุกองค์กร โดยยึดหลักนิติธรรม คุณธรรม ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และความคุ้มค่า ซึ่งเป็นแนวทางการบริหารที่เป็นสากล รวมไปถึงการส่งเสริมประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นภายในองค์กร อันจะส่งผลต่อการพัฒนาองค์กรและประเทศชาติต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เรื่อง การบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยมีขั้นตอนการดำเนินการมีดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานสอนในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 163 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานสอนในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) จำนวน 113 คน โดยสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) กำหนดคุณลักษณะการศึกษาคือเป็นเกณฑ์การสุ่ม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน แบ่งตามคุณลักษณะการศึกษาคือเป็นเกณฑ์การสุ่ม ดังตารางที่ 1

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
คุณลักษณะการศึกษาคือ		
ปริญญาตรี	89	78.76
สูงกว่าปริญญาตรี	24	21.24

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
รวม	113	100
ประสบการณ์การทำงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	55	48.67
5-10 ปี	40	35.39
มากกว่า 10 ปี	18	15.19
รวม	113	100

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้
 ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
 สถานศึกษา กลุ่ม โรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี
 เขต 3 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) 5 ระดับ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย ได้ดำเนินการตามนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ร่างแบบสอบถามจากหลักการและทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล
3. นำแบบสอบถามฉบับร่างไปเสนอคณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์พิจารณา
4. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์พิจารณาแล้วมาปรับปรุงแก้ไขก่อนให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และการใช้ภาษา เพื่อให้สามารถวัดได้ตรงกับเรื่องที่ต้องการศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิรายนามดังต่อไปนี้

1. ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
 2. ดร.ธนวิน ทองแพง อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
 3. นายวิศิษฎ์ อ้นขวัญเมือง ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านบ่อวิน สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3
6. นำแบบสอบถามที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป
7. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนำเสนอต่อประธานและคณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเป็นขั้นสุดท้ายก่อนนำไปทดลองใช้ต่อไป
8. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน จากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 เพื่อวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือดังนี้
- 8.1 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้ (Try out) มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item discrimination) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson product moment correlation) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total correlation)
 - 8.2 หลังจากนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discrimination) ของข้อคำถามแต่ละข้อของแบบสอบถามตอนที่ 2 การบริหาร โดยใช้หลักธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) อยู่ระหว่าง 0.50-0.86
 - 8.3 นำแบบสอบถามที่หาค่าอำนาจจำแนกที่ยอมรับได้มาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204) ผลการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามปรากฏว่าแบบสอบถามตอนที่ 2 การบริหาร โดยใช้หลักธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่น (α) เท่ากับ 0.94
9. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองและปรับปรุงแล้วไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือจากฝ่ายบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ที่กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. จัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 113 ชุด ให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และส่งทางไปรษณีย์ ซึ่งผู้วิจัยได้บรรจุแบบสอบถามแต่ละชุดในซองอย่างมิดชิดพร้อมติดแสตมป์ จ่าหน้าซองถึงผู้วิจัย เพื่อให้ส่งคืนตามกำหนด

3. จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 113 ชุด ได้รับกลับคืน จำนวน 113 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

4. ทำการวิเคราะห์ข้อมูล และนำผลการคำนวณมาวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมาย และสมมติฐาน เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามและการแปลความหมายคะแนนที่กำหนดไว้ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง	การปฏิบัติในระดับมากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง	การปฏิบัติในระดับมาก
ระดับ 3 หมายถึง	การปฏิบัติในระดับปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง	การปฏิบัติในระดับน้อย
ระดับ 1 หมายถึง	การปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนแบบสอบถาม และการแปลความหมายของคะแนนที่กำหนดไว้และเทียบกับเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535, หน้า 22-25) ดังนี้

1.1 แบบสอบถามตอนที่ 2 การบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 ใช้เกณฑ์และการแปลความหมาย ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง	การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด
-------------------	--

3.51-4.50	หมายถึง	การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
2.51-3.50	หมายถึง	การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง	การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย
1.00-1.50	หมายถึง	การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และการทดสอบสมมติฐานการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. การวิเคราะห์ “การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 สถิติที่ใช้คือ การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
2. เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา สถิติที่ใช้คือ ค่าสถิติในการแจกแจงแบบที (t -test) และประสบการณ์การทำงาน สถิติที่ใช้ คือการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษา การบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

\bar{X}	แทน ค่าเฉลี่ย
SD	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน ค่าสถิติในการแจกแจงแบบที (t -test)
SS	แทน ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐานยกกำลังสอง (Sum of squares)
MS	แทน ค่าความแปรปรวน
df	แทน ค่าองศาอิสระ (Degree of freedom)
P	แทน ค่าความน่าจะเป็น
*	แทน ค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การศึกษาการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ดังตารางที่ 3-9

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม โรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยใช้วิธีทดสอบค่าที (*t*-test) ดังตารางที่ 10

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม โรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ดังตารางที่ 11

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	89	78.76
สูงกว่าปริญญาตรี	24	21.24
รวม	113	100
ประสบการณ์การทำงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	55	48.67
5-10 ปี	40	35.39
มากกว่า 10 ปี	18	15.19
รวม	113	100

จากตารางที่ 2 พบว่า ครูที่ตอบแบบสอบถาม กลุ่ม โรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี จำนวน 89 คน คิดเป็น

ร้อยละ 78.76 ปฏิญาณตรีขึ้นไป จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 21.24 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 39.82 ระหว่าง 5-10 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 38.05 มากกว่า 10 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 22.13

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การศึกษากิจการการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ดังตารางที่ 3-9

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

ที่	ด้านการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาล	n = 113			
		\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
1.	ด้านหลักนิติธรรม	3.98	0.67	มาก	5
2.	ด้านหลักคุณธรรม	4.07	0.44	มาก	1
3.	ด้านหลักความโปร่งใส	3.97	0.49	มาก	6
4.	ด้านหลักการมีส่วนร่วม	4.00	0.47	มาก	3
5.	ด้านหลักความรับผิดชอบ	3.99	0.48	มาก	4
6.	ด้านหลักความคุ้มค่า	4.03	0.43	มาก	2
	รวม	4.01	0.46	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรกคือ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า และด้านหลักการมีส่วนร่วม ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านหลักความโปร่งใส

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการบริหารโดยใช้หลัก
 ธรรมเนียมปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม โรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านหลักนิติธรรม

ที่	ด้านหลักนิติธรรม	n = 113			
		\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
1.	ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้อง	3.72	0.65	มาก	5
2.	เคารพสิทธิของบุคลากรใน โรงเรียน	3.96	0.56	มาก	3
3.	ส่งเสริมให้บุคลากรประพฤติตามกฎระเบียบราชการ	3.83	0.71	มาก	4
4.	มอบหมายภารกิจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเป็นธรรม	4.09	0.71	มาก	2
5.	กำหนดและวางแผนแนวทางการปฏิบัติงานใน โรงเรียน อย่างชัดเจน	4.30	0.71	มาก	1
รวม		3.98	0.67	มาก	

จากตารางที่ 4 พบว่า การบริหาร โดยใช้หลักธรรมเนียมปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา
 กลุ่ม โรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 3 ด้านหลัก
 นิติธรรมโดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรก
 คือ กำหนดและวางแผนแนวทางการปฏิบัติงานใน โรงเรียนอย่างชัดเจน มอบหมายภารกิจแก่
 ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเป็นธรรมและเคารพสิทธิของบุคลากรใน โรงเรียน ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่
 ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้อง

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการบริหารโดยใช้หลัก
 ธรรมเนียมปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม โรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านหลักคุณธรรม

ที่	ด้านหลักคุณธรรม	n = 113			
		\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
1.	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	3.85	0.72	มาก	7
2.	ยกย่องผู้ที่กระทำความดีความชอบ	3.76	0.68	มาก	8
3.	กล้าตัดสินใจเมื่อเห็นว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง	3.74	0.70	มาก	9

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ที่	ด้านหลักคุณธรรม	n = 113			
		\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
4.	มีความขยันมุ่งมั่นทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย	4.34	0.68	มาก	4
5.	ส่งเสริมบุคลากรให้ทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	4.38	0.63	มาก	2
6.	มีการใช้หลักคุณธรรมในการบริหารงาน	3.86	0.77	มาก	6
7.	สนับสนุนให้ผู้ได้บังคับบัญชาได้พัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง	3.88	0.74	มาก	5
8.	ผู้บริหารสถานศึกษามีวุฒิภาวะทางอารมณ์	4.43	0.64	มาก	1
9.	ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และบทบาทของตน	4.38	0.63	มาก	3
	รวม	4.07	0.44	มาก	

จากตารางที่ 5 พบว่า การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านหลักคุณธรรมโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรกคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ส่งเสริมบุคลากรให้ทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และบทบาทของตน ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ กล้าตัดสินใจเมื่อเห็นว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านหลักความโปร่งใส

ที่	ด้านหลักความโปร่งใส	n = 113			
		\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
1.	ให้ความไว้วางใจผู้ได้บังคับบัญชา	3.85	0.72	มาก	5
2.	ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างอย่างถูกต้องตามระเบียบ	3.76	0.68	มาก	6
3.	จัดสรรงบประมาณในแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาอย่างเหมาะสม	3.74	0.70	มาก	7

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ที่	ด้านหลักความโปร่งใส	n = 113			
		\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
4.	ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส และซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น	4.34	0.68	มาก	2
5.	มีการประเมินผลงานตามแผนปฏิบัติการเมื่อสิ้นปีการศึกษา	4.38	0.63	มาก	1
6.	กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ได้บังคับบัญชาอย่างเปิดเผย	3.86	0.77	มาก	4
7.	เผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบ	3.88	0.74	มาก	3
รวม		3.97	0.49	มาก	

จากตารางที่ 6 พบว่า การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 3 ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรกคือ มีการประเมินผลงานตามแผนปฏิบัติการเมื่อสิ้นปีการศึกษา ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส และซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น และ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ จัดสรรงบประมาณในแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาอย่างเหมาะสม

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการบริหารโดยใช้หลัก

ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม โรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ที่	ด้านหลักการมีส่วนร่วม	n = 113			
		\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
1.	บุคลากรมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา	3.85	0.72	มาก	7
2.	ยกย่องผู้ที่กระทำความดีความชอบ	3.76	0.68	มาก	8
3.	กล้าตัดสินใจเมื่อเห็นว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง	3.74	0.70	มาก	9

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ที่	ด้านหลักการมีส่วนร่วม	n = 113			
		\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
4.	มีความขยันมุ่งมั่นทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย	4.34	0.68	มาก	4
5.	ส่งเสริมบุคลากรให้ทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	4.38	0.63	มาก	2
6.	มีการใช้หลักคุณธรรมในการบริหารงาน	3.86	0.77	มาก	6
7.	สนับสนุนให้ผู้ได้บังคับบัญชาได้พัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง	3.88	0.74	มาก	5
8.	ผู้บริหารสถานศึกษามีวุฒิภาวะทางอารมณ์	4.43	0.64	มาก	1
9.	ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และบทบาทของตน	4.38	0.63	มาก	3
	รวม	4.07	0.44	มาก	

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการบริหารโดยใช้หลัก
 ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม โรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ที่	ด้านหลักการมีส่วนร่วม	n = 113			
		\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
1.	บุคลากรมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา	3.88	0.68	มาก	3
2.	บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดสรร งบประมาณ	3.77	0.73	มาก	6
3.	ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ชุมชนทราบอย่าง ต่อเนื่อง	3.76	0.67	มาก	7
4.	บุคลากรมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงาน	4.40	0.63	มาก	2
5.	บุคลากรมีส่วนร่วมในการเสนอนโยบายของโรงเรียน	4.42	0.64	มาก	1
6.	เปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการพัฒนา หลักสูตร	3.86	0.77	มาก	5
7.	รับฟังความคิดเห็นของผู้ได้บังคับบัญชาอย่างเต็มที่	3.88	0.74	มาก	4
	รวม	4.00	0.47	มาก	

จากตารางที่ 7 พบว่า การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 3 ด้านหลัก การมีส่วนร่วม โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรกคือ บุคลากรมีส่วนร่วมในการเสนอนโยบายของโรงเรียน บุคลากรมีส่วนร่วม ในการประเมินผลการปฏิบัติงาน และบุคลากรมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการบริหารโดยใช้หลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม โรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านหลักความรับผิดชอบ

ที่	ด้านหลักความรับผิดชอบ	n = 113			
		\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
1.	อุทิศเวลาเพื่องานราชการ	3.84	0.70	มาก	6
2.	พัฒนางานโรงเรียนให้เกิดผลงานประจักษ์ต่อสังคม	3.77	0.73	มาก	7
3.	ส่งเสริมครูให้จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร	3.76	0.67	มาก	8
4.	ให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบปัญหาตามระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.40	0.63	มาก	2
5.	มุ่งมั่นในการปฏิบัติงานจนบรรลุผลสำเร็จ	4.42	0.64	มาก	1
6.	มีความรับผิดชอบต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา	3.86	0.77	มาก	5
7.	กระตือรือร้นในการแก้ปัญหาในสถานศึกษา	3.88	0.74	มาก	4
8.	กล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสียที่เกิดจากการปฏิบัติงาน ของตนเอง	3.96	0.70	มาก	3
รวม		3.99	0.48	มาก	

จากตารางที่ 8 พบว่า การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 3 ด้านหลัก ความรับผิดชอบ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรกคือ มุ่งมั่นในการปฏิบัติงานจนบรรลุผลสำเร็จ ให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่ ประสบปัญหาตามระบบ และ กล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสียที่เกิดจากการปฏิบัติงานของตนเอง

ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ส่งเสริมครูให้จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการบริหารโดยใช้หลัก
 ธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม โรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านหลักความคุ้มค่า

ที่	ด้านหลักความคุ้มค่า	n = 113			
		\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
1.	ส่งเสริมให้ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม	3.84	0.70	มาก	4
2.	ศึกษาความต้องการจำเป็นของโรงเรียนเพื่อใช้ ประกอบการวางแผน	3.88	0.73	มาก	3
3.	มีการประเมินความเป็นไปได้ของงานโครงการ กิจกรรม ต่าง ๆ	3.76	0.67	มาก	5
4.	มีการดำเนินงานอย่างรอบคอบไม่ก่อให้เกิดปัญหา	4.27	0.70	มาก	2
5.	นำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.41	0.59	มาก	1
	รวม	4.03	0.43	มาก	

จากตารางที่ 9 พบว่า การบริหารโดยใช้หลักธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษา
 กลุ่ม โรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 3 ด้านหลัก
 หลักความคุ้มค่า โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย
 สามอันดับแรกคือ นำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการดำเนินงานอย่าง
 รอบคอบไม่ก่อให้เกิดปัญหา และ ศึกษาความต้องการจำเป็นของโรงเรียนเพื่อใช้ประกอบการ
 วางแผน ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ มีการประเมินความเป็นไปได้ของงานโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการบริหารโดยใช้หลักธรรมชาติของ
 ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม โรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี
 เขต 3 โดยใช้วิธีทดสอบค่าที (t-test) ดังตารางที่ 10-11

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการบริหารโดยใช้หลัก
 ธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม โรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

การบริหารโดยใช้ หลักธรรมชาติ	ปริญญาตรี (<i>n</i> = 89)		ระดับ	อันดับ	สูงกว่าปริญญา ตรี (<i>n</i> = 24)		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>			\bar{X}	<i>SD</i>		
	ด้านหลักนิติธรรม	4.18	0.45	มาก	2	3.87	0.29	มาก
ด้านหลักคุณธรรม	4.18	0.45	มาก	2	3.88	0.31	มาก	3
ด้านหลักความโปร่งใส	3.97	0.35	มาก	5	3.79	0.37	มาก	5
ด้านหลักการมีส่วนร่วม	4.00	0.41	มาก	3	3.72	0.34	มาก	6
ด้านหลักความรับผิดชอบ	3.99	0.41	มาก	4	4.19	0.45	มาก	2
ด้านหลักความคุ้มค่า	4.51	0.41	มาก	1	4.33	0.44	มาก	1
รวม	4.14	0.41	มาก		3.96	0.37	มาก	

จากตารางที่ 10 พบว่า การบริหาร โดยใช้หลักธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษา
 กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตาม
 วุฒิการศึกษา

วุฒิปริญญาตรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สาม
 อันดับแรกคือ ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักนิติธรรมและด้านหลักคุณธรรม ส่วนอันดับสุดท้าย
 ได้แก่ ด้านหลักความโปร่งใส

วุฒิสูงกว่าระดับปริญญาตรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมาก
 ไปหาน้อย สามอันดับแรกคือ ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลัก
 คุณธรรม ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของ กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยใช้วิธีทดสอบค่าที (*t*-test)

ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา

กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3
จำแนกตามวุฒิการศึกษา

สภาพการบริหาร	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		<i>t</i>	<i>p</i>
	<i>(n = 89)</i>		<i>(n = 24)</i>			
	\bar{X}	<i>SD</i>	\bar{X}	<i>SD</i>		
ด้านหลักนิติธรรม	4.18	0.45	3.87	0.29	3.22*	0.00
ด้านหลักคุณธรรม	4.18	0.45	3.88	0.31	3.07*	0.00
ด้านหลักความโปร่งใส	3.97	0.35	3.79	0.37	2.16*	0.02
ด้านหลักการมีส่วนร่วม	4.00	0.41	3.72	0.34	3.06*	0.00
ด้านหลักความรับผิดชอบ	3.99	0.41	4.19	0.45	-2.09*	0.02
ด้านหลักความคุ้มค่า	4.51	0.41	4.33	0.44	1.92*	0.03
รวม	4.14	0.41	3.96	0.37	1.89*	0.01

**p* < .05

จากตารางที่ 11 พบว่า การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีวุฒิปริญญาตรีมีความคิดเห็นในการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มากกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม โรงเรียนศรีราชา 3
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

การบริหารโดยใช้ หลักธรรมาภิบาล	ต่ำกว่า 5 ปี		ระดับ	อันดับ	5-10 ปี		ระดับ	อันดับ	มากกว่า 10 ปี		ระดับ	อันดับ
	(n = 55)				(n = 40)				(n = 18)			
	\bar{X}	SD			\bar{X}	SD			\bar{X}	SD		
ด้านหลักนิติธรรม	3.66	3.30	มาก	6	3.74	0.19	มาก	5	3.73	0.20	มาก	6
ด้านหลักคุณธรรม	3.74	0.19	มาก	5	3.75	0.23	มาก	4	3.84	0.30	มาก	5
ด้านหลักความโปร่งใส	3.92	0.30	มาก	4	3.91	0.31	มาก	3	4.07	0.45	มาก	1
ด้านหลักการมีส่วนร่วม	3.93	0.27	มาก	3	3.91	0.26	มาก	2	3.91	0.28	มาก	4
ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ	3.98	0.30	มาก	1	3.97	0.31	มาก	1	4.01	0.35	มาก	2
ด้านหลักความคุ้มค่า	3.95	0.33	มาก	2	3.91	0.32	มาก	2	3.90	0.33	มาก	3
รวม	3.85	0.28	มาก		3.86	0.27	มาก		3.88	0.29	มาก	

จากตารางที่ 12 พบว่า การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียง คะแนนจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรกคือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า และด้านหลักการมีส่วนร่วม

ครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียง คะแนนจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรกคือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า และด้านหลักการมีส่วนร่วม

ครูที่มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า 10 ปี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียง คะแนนจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรกคือ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักการมีคุณค่า

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับ การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมและรายด้าน

การบริหาร โดยใช้	แหล่งคาม		<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
	แปรปรวน						
หลักธรรมาภิบาล							
ด้านหลัก	ระหว่างกลุ่ม		2	0.17	0.09	1.41	0.25
นิติธรรม	ภายในกลุ่ม		110	6.79	0.06		
	รวม		112	6.79			

ตารางที่ 13 (ต่อ)

การบริหารโดยใช้ หลักธรรมาภิบาล	แหล่งคาม แปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
ด้านหลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.14	0.07	1.31	0.27
	ภายในกลุ่ม	110	5.68	0.05		
	รวม	112	5.82			
ด้านหลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	2	0.36	0.18	0.07	0.94
	ภายในกลุ่ม	110	11.99	0.11		
	รวม	112	12.35			
ด้านหลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	2	0.06	0.03	0.26	0.77
	ภายในกลุ่ม	110	11.68	0.12		
	รวม	112	11.74			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.03	0.02	0.56	0.58
	ภายในกลุ่ม	110	3.32	0.03		
	รวม	112	3.35			

จากตารางที่ 13 พบว่า การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 ตั้งกััดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตาม
ประสพการณ์ทำงาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 และเพื่อเปรียบเทียบการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานสอนในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามสัดส่วนขนาดโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำนวน 113 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย คะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การคำนวณค่าที (t -test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีผลการวิจัย ดังนี้

1. การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรกคือ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า และด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยมีรายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

1.1 ด้านหลักนิติธรรม การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้าน

หลักนิติธรรมโดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรก คือ กำหนดและวางแผนแนวทางการปฏิบัติงานในโรงเรียนอย่างชัดเจน มอบหมายภารกิจแก่ผู้ได้บังคับบัญชาอย่างเป็นธรรม และเคารพสิทธิของบุคลากรในโรงเรียน ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้อง

1.2 ด้านหลักคุณธรรม การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านหลักคุณธรรมโดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรกคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ส่งเสริมบุคลากรให้ทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อนักเรียนและบทบาทของตน ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ กล้าตัดสินใจเมื่อเห็นว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง

1.3 ด้านหลักความโปร่งใส การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรกคือ มีการประเมินผลงานตามแผนปฏิบัติการเมื่อสิ้นปีการศึกษา ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส และซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น และ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ จัดสรรงบประมาณในแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาอย่างเหมาะสม

1.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรกคือ บุคลากรมีส่วนร่วมในการเสนอแนะของโรงเรียน บุคลากรมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงาน และบุคลากรมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง

1.5 ด้านหลักความรับผิดชอบต่อสังคม การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านหลักความรับผิดชอบต่อสังคม โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรกคือ มุ่งมั่นในการปฏิบัติงานจนบรรลุผลสำเร็จ ให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่ประสบปัญหาตามระบบ และ กล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสียที่เกิดจากการปฏิบัติงานของตนเอง ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ส่งเสริมครูให้จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร

1.6 ด้านหลักความคุ้มค่า การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 3 ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรกคือ นำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการดำเนินงานอย่างรอบคอบไม่ก่อให้เกิดปัญหา และ ศึกษาความต้องการจำเป็นของโรงเรียนเพื่อใช้ประกอบการวางแผน ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ มีการประเมินความเป็นไปได้ของงานโครงการ กิจกรรม ต่างๆ

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 3 จำแนกตาม วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ได้ผลดังนี้

2.1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .02

2.2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยเกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินการบริหารอย่างรอบคอบ ไม่ก่อให้เกิดปัญหา โดยศึกษาความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาเพื่อใช้ประกอบการวางแผนการบริหารงาน รวมไปถึงการนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งผลจากการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ทำให้ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำหรือผู้รับผิดชอบในสถานศึกษา ในการผลักดันให้เกิดการพัฒนาองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารต้องมีความรอบรู้ในวิชาชีพ รอบรู้เกี่ยวกับการบริหาร มีคุณธรรม มีวิสัยทัศน์ สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากองค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระศรีพรหม โชติปัญญา (2556) ได้ศึกษาการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า

การบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อเรียงจากมากไปน้อย ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความคุ้มค่าและด้านหลักความรับผิดชอบ และสอดคล้องกับพระมหาลำพึง ชีรปญ โย (เพ็ญภู) (2554) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยม จังหวัดนครสวรรค์ พบว่าบุคลากรของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยมมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมากทุกด้าน ในส่วนของข้อเสนอแนะต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลนั้น ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารไม่ควรเลือกใช้งาน เลือกปฏิบัติในแต่ละบุคคล ผู้บริหารควรบริหารงานด้วยหลักเหตุผล ด้านหลักคุณธรรมควรยกเลิกระบบอุปถัมภ์ และพิจารณาตามผลงานและความสามารถ หลักความโปร่งใส ควรมีการตรวจสอบได้ในทุกกรณี ควรมีการบริหารงานอย่างโปร่งใส ไม่มีการทุจริตคอร์รัปชัน ด้านหลักมีส่วนร่วม ควรให้บุคลากรหรือข้าราชการมีส่วนร่วมในการเลื่อนตำแหน่งกับผู้บังคับบัญชาด้านหลักความรับผิดชอบ ควรที่จะมอบหมายงานในหน้าที่ ความรับผิดชอบให้ชัดเจน และเหมาะสมกับตำแหน่งงาน ควรช่วยกันรับผิดชอบทรัพย์สินของหน่วยงาน ด้านหลักความคุ้มค่าผู้บริหารควรยึดหลักการบริหารธรรมาภิบาลอยู่เสมอ การปฏิบัติงานควรยึดหลักความไม่ประมาทเพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

จากการวิเคราะห์การบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ตามความคิดเห็นของครู ในแต่ละด้านสรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านหลักนิติธรรม พบว่า การบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก หลักนิติธรรม เป็นหลักในการใช้กฎเกณฑ์ กติกาต่าง ๆ รวมถึงกฎหมาย ระเบียบวินัย หรือข้อบังคับต่าง ๆ โดยใช้กฎเกณฑ์หรืออำนาจอย่างชอบธรรม และต้องมีความยุติธรรม ความเสมอภาค ความเป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับ สุกิดา พวงอุไร (2558, หน้า 45) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของวิทยาลัยเทคโนโลยีซีเทคแปซิฟิก จังหวัดพะเยา ซึ่งผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารของวิทยาลัยเทคโนโลยีซีเทคแปซิฟิก ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะผู้บริหารได้ปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก

และยังสอดคล้องกับ ไพศาล ตั้งสมบุญ (2548) ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานสถานศึกษาในภาพรวมด้านหลักนิติธรรมอยู่ในระดับมาก ความคาดหวังต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านหลักคุณธรรม พบว่า การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม โรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาประเด็นที่น่าสนใจ คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ส่งเสริมบุคลากรให้ทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อนักเรียนและบทบาทของตน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาได้ยึดหลักคุณธรรมและคำสอนของศาสนา เป็นแนวทางในการปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับตำแหน่งของตน ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่น เสียสละ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสุธีศักดิ์ สุภกิจโจ (เจียวหวาน) (2554) ได้ศึกษาการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรีพบว่า การบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิกร นวโชติธ (2550) ซึ่งได้ศึกษา เรื่องการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น และผลจากการศึกษาโดยภาพรวมพบว่า การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลตามหลักคุณธรรม หลักนิติธรรม และความคุ้มค่า มีความพึงพอใจในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากกว่าองค์ประกอบอื่น ๆ และองค์ประกอบด้านหลักความโปร่งใส มีความพึงพอใจในการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.3 ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม โรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาประเด็นที่น่าสนใจ คือ มีการประเมินผลงานตามแผนปฏิบัติการเมื่อสิ้นปีการศึกษา ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส และซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น และ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบ ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารด้านต่าง ๆ ในโรงเรียนมีความหลากหลาย ซึ่งในการดำเนินการต่าง ๆ นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้แนวคิด หลักการ กฎหมายและเหตุผลในการตัดสินใจ เพื่อให้การดำเนินการต่าง ๆ ดำเนินไปอย่างถูกต้อง เหมาะสม และสามารถตรวจสอบได้ รวมทั้งการกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเปิดเผย ให้ความไว้วางใจผู้ใต้บังคับบัญชาใน

การปฏิบัติงาน ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างอย่างถูกต้องตามระเบียบและสามารถตรวจสอบได้เสมอ และผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรงบประมาณในแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณีกานต์ บุญมี (2556, หน้า 67) ได้ศึกษาหลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนรัตน โกสินทร์สมโภชลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนรัตน โกสินทร์สมโภชลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ด้านความโปร่งใส โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิกร นวโชติธร (2550, หน้า 76) ซึ่งได้ศึกษา เรื่อง การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น และผลจากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความพึงพอใจในการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลด้านความโปร่งใสอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาประเด็นบุคลากรมีส่วนร่วมในการเสนอนโยบายของโรงเรียน บุคลากรมีส่วนร่วมในการประเมินผล การปฏิบัติงาน และบุคลากรมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม เป็นการบริหารโดยให้ครูในสถานศึกษานั้น ๆ ได้มีส่วนร่วมในการรับรู้ แสดงความคิดเห็น ตัดสินใจ และมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาคำแนะนำต่าง ๆ ของสถานศึกษา รวมถึงผู้บริหารสถานศึกษารับฟังความคิดเห็นของผู้ได้บังคับบัญชาอย่างเต็มใจ เปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร และบุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสุธิศักดิ์ สุภกิจุใจ (เจิวหวาน) (2554) ได้ศึกษาการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรีพบว่า การบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยตามค่าเฉลี่ย คือ ด้านหลักความร่วมมือ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบและ ด้านหลักนิติธรรมตามลำดับ นอกจากนี้ยังรวมไปถึง การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยให้สถานศึกษาดำเนินการได้อย่างอิสระ และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น จึงทำให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพฑูรย์ บัวชิต (2550) ได้ศึกษา เรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 3 ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามุ่งมั่นในการปฏิบัติงานจนบรรลุผลสำเร็จ ให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบปัญหาตามระบบ รวมทั้งกล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสียที่เกิดจากการปฏิบัติงานของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุตติมา ชำนาญเพชรและชญานิษฐ์ อูสาโห (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเพราะว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักความรับผิดชอบ เป็นการบริหารโดยตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ของตน มีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา และยังสอดคล้องกับ สมพล สกุลสุธา (2557, หน้า 46-50) พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนะข้าราชการครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก

1.6 ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 3 ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาประเด็นที่น่าสนใจ คือนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการดำเนินงานอย่างรอบคอบไม่ก่อให้เกิดปัญหา รวมถึงศึกษาความต้องการจำเป็นของโรงเรียนเพื่อใช้ประกอบการวางแผน ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญในการบริหารงาน โดยคำนึงถึงหลักความคุ้มค่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลลา สุขเกษม (2555, หน้า 72) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการ โรงเรียนในทัศนะของข้าราชการครูในอำเภอแก่งหาแมว พบว่า พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงเรียนในทัศนะของข้าราชการครูในอำเภอแก่งหาแมว ด้านความคุ้มค่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม และมีการประเมินความเป็นไปได้ของงานโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าที่สุดในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทพล เรืองวิงษ์ (2552, หน้า 73) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายทวารวดีราช ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า การบริหารงานโดยใช้หลัก

ธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายเทวธรรมาภิบาล ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ด้านความคุ้มค่า โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ได้ผลดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันอาจได้รับมอบหมายงานที่แตกต่างกันตามความเหมาะสม โดยเฉพาะครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีอาจจะได้รับมอบหมายงานที่มีความซับซ้อนมากกว่าครูที่มีวุฒิปริญญาตรี ส่งผลให้ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ กฤติมา สารรัมย์ (2558, หน้า 117) ที่ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทักษิณา เหลืองทวีผล (2551, หน้า 154-158) ได้ศึกษา การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 มีสภาพปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากสูงสุดลงมา ได้แก่ หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม หลักนิติธรรม หลักความคุ้มค่า และหลักความโปร่งใส ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวม พบว่า ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 การเปรียบเทียบการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน

มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยครูที่ประสบการณ์การทำงาน มากกว่า 10 ปี มีค่าเฉลี่ยที่มากกว่าครูที่ประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี และครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 มีการบริหารงาน และให้ความสำคัญแก่ครูเท่าเทียมกัน จึงส่งผลทำให้ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีการรับรู้พฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาไม่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ นันทพล เรืองวิเศษ (2552, หน้า 77) ที่ได้ศึกษา การบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายทวารวชิราช ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่าการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายทวารวชิราชตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามประสบการณ์สอน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับ จูติรัตน์ เอี่ยมสกุล (2555, หน้า 75) ซึ่งได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครแหลมฉบัง ตามความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้อง โดยส่งเสริมให้บุคลากรประพฤติตามระเบียบราชการ
2. ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรตัดสินใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งเมื่อเห็นว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องสมควร โดยยกย่องผู้กระทำความดีความชอบ
3. ด้านหลักความโปร่งใส ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดสรรงบประมาณในแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาอย่างเหมาะสม โดยการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างอย่างถูกต้องตามระเบียบ
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง โดยให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณ
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมครูให้จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร โดยพัฒนางานโรงเรียนให้เกิดผลงานประจักษ์ต่อสังคมและอุทิศเวลาเพื่องานราชการ

6. ด้านหลักความคุ้มค่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้มีการประเมินความเป็นไปได้ของงาน โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษา โดยต้องส่งเสริมให้ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านหลักความโปร่งใส

2. การศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ

บรรณานุกรม

- กฤติมา สารรัมย์. (2558). การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนใน
อำเภอบางบัว จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 6. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กมลลา สุขเกษม. (2555). การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน
ในทัศนะของข้าราชการครูในอำเภอแก้งหาแมว. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: อรุณสภา.
- เกษม วัฒนชัย. (2543). ระบบมาตรฐานและการประกันคุณภาพที่ดี. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อรุณสภา.
- เกษม วัฒนชัย. (2546). ธรรมาภิบาลกับบทบาทคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ:
สำนักนโยบายและแผนการศึกษา.
- เจมิสรา กระจ่างศรี (2558). การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนขยายโอกาส
ในอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1.
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จตุติมา ชำนาญเพชร และชญาพิมพ์ อูสาโท. (2557). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
มัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1. วารสารทาง
การศึกษา, กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 9(3), 110-120
- จิตร์รัตน์ เอี่ยมสกุล. (2555). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดเทศบาล
นครแหลมฉบัง. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไชยวัฒน์ คำชู. (2545). การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี. กรุงเทพฯ:
ไทยวัฒนาพานิช.
- ไชยวัฒน์ คำชู และคณะ. (2545). ธรรมาภิบาลการบริหารการปกครองที่โปร่งใสด้วยจริยธรรม.
กรุงเทพฯ: น้ำฝน.

- ทักษิณา เหลืองทวีผล. (2551). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา*
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,
 สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ทิพาดี เมฆสุวรรณ. (2543). *สามประสานในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. นานาสาระจากรวม*
พลังเพื่อการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี. นนทบุรี: สถาบันพัฒนา
 ข้าราชการพลเรือน.
- ธงชัย สันติวงษ์ และชัยยศ สันติวงษ์. (2526). *พฤติกรรมบุคคลในองค์กร.* กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนา
 พานิช.
- นฤมล ทับชุมพล. (2541). *แนวคิดและวาทกรรมว่าด้วยธรรมาภิบาลแห่งชาติ ในการจัดการปกครอง*
(Governance). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะรัฐศาสตร์.
- นันทพล เรืองวิวงศ์. (2552). *การศึกษากิจการบ้านเมือง โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่ม*
เครือข่ายเทวราช ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง
เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิกร นวโชติรส. (2550). *การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนคร*
ขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา,
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บวรศักดิ์ อูวรรณโณ. (2542). *การสร้างธรรมาภิบาล (Good governance) ในสังคมไทย.*
 กรุงเทพฯ: วิทยุชุมชน.
- บงอร จันกรม. (2552). *การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ตาม*
ความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1.
วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว. (2535). *การอ้างอิงประชากรเมื่อใช้เครื่องมือแบบ*
มาตราส่วนประมาณค่ากับกลุ่มตัวอย่าง. การวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 3(1), 22-25.
- บุญทริกา หนองภักดี. (2556). *พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของ*
ผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแกลงบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาระยอง เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- บุญบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี. (2544). รายงานการวิจัยตัวชี้วัดธรรมาภิบาล. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- บุญบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี. (2546). รายงานการวิจัยตัวชี้วัดธรรมาภิบาล (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และรัชณี ภู่อระกุล. (2549). *ธรรมาภิบาล (Good Governance) กับสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- พรอัมรินทร์ พรหมเกิด. (2543). ธรรมรัตน์กับการปฏิรูปสังคมและการเมือง. *รัฐสภาสาร*, 48 (มีนาคม), 27-48.
- พระมหาลำพึง ชีรปัญญา (เพ็ญภู). (2554). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน นวมินทราชูทิศมัธยม จังหวัดนครสวรรค์*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาอดิศร ธีรสีโล. (2540). *คุณธรรมสำหรับครู*. กรุงเทพฯ: โอเอส พรินต์ติ้ง เฮาส์.
- พระศรีพรรณ โชติปัญญา. (2556). *การบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระสุธีศักดิ์ สุกกิจใจ (เขียวหวาน). (2554). *การบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ บัวชิด. (2550). *การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ไพศาล ตั้งสมบูรณ์. (2548). *การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร*. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ภิญโญ สาร. (2516). *หลักบริหารการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.

- มณีกานต์ บุญมี. (2556). *หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- รัชชา ภัคคีจิตต์. (2555). *ธรรมาภิบาลเพื่อการบริหารภาครัฐและเอกชน. กรุงเทพฯ: วีพริ้นท์.*
- วนิดา แสงสารพันธ์. (2544). *การบริหารจัดการแบบธรรมาภิบาล. วารสารนักบริหาร, 21(กรกฎาคม-กันยายน), 34-39.*
- วรภัทร โตรณะเกษม. (2542). *การสร้าง Good governance ในองค์กร. วารสารกสท, (ตุลาคม), 11-17.*
- วิจิตร ศรีสอ้าน. (2518). *หลักการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.*
- วิรัตน์ รัตนมณี. (2550). *การศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตตรวจราชการที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- วิระยุทธ พรพจน์ธนาศ. (2557). *องค์ประกอบของธรรมาภิบาลในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- สมชัย ประจง. (2548). *การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.*
- สมพล สกุลสุธา. (2557). *การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนะข้าราชการครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- สมยศ นาวิการ (2536). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหาร. กรุงเทพฯ: ดวงกมล.*
- สมาน รั้งสิโยกฤษฎ์. (2543). *การบริหารราชการไทยอดีต ปัจจุบัน อนาคต. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.*
- สมาน รั้งสิโยกฤษฎ์ และสุธี สุทธิสมบูรณ์. (2530). *การบริหารราชการ. กรุงเทพฯ: สวัสดิการ.*
- สมุท ชำนาญ. (2554). *ภาวะผู้นำทางการศึกษา ทฤษฎีและปฏิบัติ. ระยอง: พี.เอส.การพิมพ์.*
- สุดจิต นิमितกุล. (2543). *กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดีใน การปกครองที่ดี (Good governance). กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.*

- สุดาวรรณ เต็มเปี่ยม. (2553). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุพชาติ ชุ่มชื่น. (2554). *ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนนวมินทราชินูทิศสวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี*. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สุกิดา พวงอุไร. (2558). *การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของวิทยาลัยเทคโนโลยีซีเทคแปซิฟิก จังหวัดพะเยา*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุรพล พุฒคำ. (2544). *เอกสารประกอบการสอน หลักทฤษฎีและการปฏิบัติการบริหารการศึกษา*. ลพบุรี: สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. (2560). *ข้อมูลบุคลากรปีการศึกษา 2560*. ลพบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2542). *เอกสารประเมินสถานภาพส่วนราชการ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2544). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 พ.ศ. 2544-2549*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2542). *ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- โสมนัส ฌ บางช้าง. (2544). Good governance (การกำกับดูแลที่ดี). *วารสารนักบริหาร*, 21(3), 48-53.
- อมรา พงศาพิชญ์. (2543). *ธรรมนูญกับประชาสังคมและองค์กรประชาสังคม*. กรุงเทพฯ: กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม.
- อมรา พงศาพิชญ์ และนิตยา ภัทร์ลิดาพันธ์. (2541). *รายงานผลการวิจัยเรื่ององค์การให้ทุนเพื่อประชาสังคมในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อานันท์ ปันยารชุน. (2542). *มุมมองนายอานันท์*. กรุงเทพฯ: วัชรินทร์การพิมพ์.

- อารี กังสานุกุล. (2553). *การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูของข้าราชการครูกลุ่มเครือข่ายวังบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- อุทัย ธรรมเดโช. (2528). *การบริหารการประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: วัชรินทร์การพิมพ์.
- Agere, S. (2000). *Promoting good governance: Principles, practices and perspective*. London: Commonwealth Secretariat.
- Clarke & Vicki C. B. (2001). *In Search of Good Governance: Decentralization and Democracy in Ghana*. Illinois: Northern Illinois University.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper Collins.
- Fowler, M. B. (1986). The Relationship Between Teacher's Perceived Participation in Educational Decision Making and Teacher Morale in Selected Elementary Schools in Targeted Southeastern States. *Dissertation Abstracts International*, 46(1).
- Krejcie, R. V., & Morgan. D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Russell et al. (1987). Job Relation Stress. Social Support and Burnout Among Classroom Teachers. *Journal of Applied Psychology*, 72(2), 269-274.
- Weiss, T. G. (2000). Governance, Good Governance and Global Governance: Conceptual and Actual Challenges. *Third World Quarterly*, 2(5), 795-814.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือ

– สำเนา –

ที่ ศธ. 6621.8/ ว.0045

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

15 มีนาคม 2561

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย
เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1.เค้าโครงงานวิจัย
2. เครื่องมือในการวิจัย

ด้วย นางศศิธร ขวัญหลาย นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 56997751 ได้รับความเห็นชอบ ให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภรดี อนันต์นาวิ เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ขณะนี้อยู่ใน ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือของนิสิตในครั้งนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

ประยูร อิ่มสวัสดิ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวัสดิ์)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

– สำเนา –

ที่ ศธ. 6621.8/ ว.0046

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

17 มีนาคม 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. คำโครงการวิจัย
2. เครื่องมือในการวิจัย

ด้วย นางศศิธร ขวัญหลาย นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 56997751 ได้รับความเห็นชอบ ให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภรดี อนันต์นาวิ เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ขณะนี้อยู่ใน ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

ประยูร อิมสวัสดิ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิมสวัสดิ์)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

– สำเนา –

ที่ ศธ. 6621.8/ ว.0046

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

25 มีนาคม 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1.เค้าโครงการวิจัย
2.เครื่องมือในการวิจัย

ด้วย นางศศิธร ขวัญหลาย นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 56997751 ได้รับความเห็นชอบ ให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวิ เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ภาควิชาบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

ประยูร อิ่มสวัสดิ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวัสดิ์)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

- คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย \surd ลงใน () หน้าข้อความซึ่งตรงกับสถานภาพของท่าน
- วุฒิการศึกษา
- () ปริญญาตรี
- () สูงกว่าปริญญาตรี
- ประสบการณ์ทำงาน
- () น้อยกว่า 5 ปี
- () 5-10 ปี
- () มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

คำชี้แจง ในฐานะที่ท่านเกี่ยวข้องกับการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ท่านคิดว่าผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมให้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารมากน้อยเพียงใด ในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย \surd ลงในช่องระดับพฤติกรรม ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

5	หมายถึง	ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ในระดับมาก
3	หมายถึง	ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ในระดับน้อย
1	หมายถึง	ในระดับน้อยที่สุด

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

นางศศิธร ขวัญหลาย

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

1. หลักนิติธรรม

ข้อ	หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับ พฤติกรรมการบริหาร				
		1	2	3	4	5
	หลักนิติธรรม					
1	ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้อง					
2	เคารพสิทธิของบุคลากรในโรงเรียน					
3	ส่งเสริมให้บุคลากรประพฤติตามกฎระเบียบราชการ					
4	มอบหมายภารกิจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเป็นธรรม					
5	กำหนดและวางแผนแนวทางการปฏิบัติงานในโรงเรียนอย่างชัดเจน					

2. หลักคุณธรรม

ข้อ	หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับ พฤติกรรมการบริหาร				
		1	2	3	4	5
	หลักคุณธรรม					
1	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี					
2	ยกย่องผู้ที่กระทำความดีความชอบ					
3	กล้าตัดสินใจเมื่อเห็นว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง					
4	มีความขยันมุ่งมั่นทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย					
5	ส่งเสริมบุคลากรให้ทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต					
6	มีการใช้หลักคุณธรรมในการบริหารงาน					
7	สนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้พัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง					
8	ผู้บริหารสถานศึกษามีวุฒิภาวะทางอารมณ์					
9	ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และบทบาทของตน					

3. หลักความโปร่งใส

ข้อ	หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับ พฤติกรรมกรรมการบริหาร				
		1	2	3	4	5
	หลักความโปร่งใส					
1	ให้ความไว้วางใจผู้ใต้บังคับบัญชา					
2	ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างอย่างถูกต้องตามระเบียบ					
3	จัดสรรงบประมาณในแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาอย่างเหมาะสม					
4	ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส และซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น					
5	มีการประเมินผลงานตามแผนปฏิบัติการเมื่อสิ้นปีการศึกษา					
6	กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเปิดเผย					
7	เผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบ					

4. หลักการมีส่วนร่วม

ข้อ	หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับ พฤติกรรมกรรมการบริหาร				
		1	2	3	4	5
	หลักการมีส่วนร่วม					
1	บุคลากรมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา					
2	บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณ					
3	ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง					
4	บุคลากรมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงาน					
5	บุคลากรมีส่วนร่วมในการเสนอนโยบายของโรงเรียน					
6	เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร					
7	รับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเต็มที่					

5. หลักความรับผิดชอบ

ข้อ	หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับ พฤติกรรมกรรมการบริหาร				
		1	2	3	4	5
	หลักความรับผิดชอบ					
1	อุทิศเวลาเพื่องานราชการ					
2	พัฒนางาน โรงเรียนให้เกิดผลงานประจักษ์ต่อสังคม					
3	ส่งเสริมครูให้จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร					
4	ให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่ประสบปัญหาตามระบบดูแล ช่วยเหลือแก่นักเรียน					
5	มุ่งมั่นในการปฏิบัติงานจนบรรลุผลสำเร็จ					
6	มีความรับผิดชอบต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา					
7	กระตือรือร้นในการแก้ปัญหาในสถานศึกษา					
8	กล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสียที่เกิดจากการปฏิบัติงานของ ตนเอง					

6. หลักความคุ้มค่า

ข้อ	หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับ พฤติกรรมกรรมการบริหาร				
		1	2	3	4	5
	หลักความคุ้มค่า					
1	ส่งเสริมให้ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม					
2	ศึกษาความต้องการจำเป็นของโรงเรียนเพื่อใช้ประกอบการ วางแผน					
3	มีการประเมินความเป็นไปได้ของงาน โครงการ กิจกรรมต่างๆ					
4	มีการดำเนินงานอย่างรอบคอบ ไม่ก่อให้เกิดปัญหา					
5	นำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ					

ภาคผนวก ค

ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบ

ตารางที่ 14 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการบริหารโดยใช้หลัก
 ธรรมเนียมปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม โรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.72	23	0.77
2	0.50	24	0.75
3	0.51	25	0.75
4	0.57	26	0.71
5	0.51	27	0.70
6	0.73	28	0.75
7	0.74	29	0.62
8	0.66	30	0.77
9	0.67	31	0.80
10	0.86	32	0.64
11	0.68	33	0.68
12	0.79	34	0.82
13	0.75	35	0.61
14	0.75	36	0.59
15	0.77	37	0.57
16	0.69	38	0.68
17	0.70	39	0.65
18	0.77	40	0.55
18	0.86	41	0.80
20	0.68	42	0.64
21	0.79	43	0.68
22	0.79	44	0.82

หมายเหตุ: ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ 0.94